

Årsmelding og årsberetning 2024

Innhold

Om dokumentet	5
Befolkningsutvikling	6
Klima og miljø	7
Personal og organisasjon.....	8
HMS	10
Internkontroll	13
Etikk	17
Tilsyn.....	18
Årsberetning I hht Kommuneloven § 14	20
Folketallsutvikling.....	20
Økonomisk utvikling	21
Finansforvaltning	25
Økonomisk status og utvikling	29
Kommunale foretak.....	34
Vågan Havnevesen KF - Årsmelding for 2024	34
Lofoten kulturhus KF	35
Kommunens tjenesteområder	41
Sektor: Andre enheter.....	41
Sektor: Stab/Støtte.....	42
Sektor: Oppvekst og inkludering	48
Sektor: Samfunn	56
Sektor: Helse og Mestring	70

Forord

Vågan kommunes årsberetning og årsregnskap for 2024 utgjør en sentral del av kommunedirektørens samlede rapportering til kommunestyret. Samlet gir disse dokumentene et helhetlig bilde av kommunens økonomiske situasjon, virksomhetsresultater og måloppnåelse gjennom året.

Årsregnskapet inneholder økonomiske oversikter og noter til driftsregnskapet, investeringsregnskapet og balanseregnskapet. Årsberetningen gir informasjon om forhold som er viktige for å vurdere kommunens økonomiske resultat og stilling, samt andre vesentlige forhold. Den beskriver også utviklingstrekk og nøkkelhendelser i 2024, samt resultater innenfor kommunens tjenesteproduksjon. I henhold til kommuneloven § 25-2 skal kommunedirektøren rapportere om internkontroll minst én gang i året. Dette er ivaretatt i del 2 av årsmeldingen.

Økonomiske utfordringer og ROBEK-status

Vågan kommune ble innmeldt i ROBEK-registeret i august 2024, i henhold til kommuneloven § 28-1 bokstav d. Dette skyldes en krevende økonomisk situasjon, preget av flere faktorer:

- Økende demografiske utfordringer og et høyere tjenestebehov, særlig blant yngre brukere
- Høye kostnader knyttet til pris- og lønnsvekst, samt generell dyrtid
- Økende finanskostnader som følge av nødvendige generasjonsinvesteringer i samfunnskritisk infrastruktur

Disse utfordringene speiler en nasjonal utvikling, der befolkningen eldes og andelen yrkesaktive reduseres. For å møte situasjonen er det vedtatt flere innsparings- og effektiviseringstiltak for 2025. Likevel gjenstår omfattende arbeid for å sikre fremtidige budsjetter som dekker kostnadsveksten uten å akkumulere merforbruk.

Demografi og langsiktig bærekraft

Alderssammensetningen i befolkningen innebærer at utgiftsbehovene forventes å øke, samtidig som antallet unge og yrkesaktive går ned. Det økonomiske arbeidet fremover vil i større grad handle om å begrense kostnadsveksten enn å redusere utgiftene fra dagens nivå.

Som ROBEK-kommune må Vågan være særlig bevisst på tiltak som fremmer langsiktig økonomisk og sosial bærekraft. Dette innebærer å balansere nødvendige investeringer med ansvarlig gjeldsutvikling.

Gjeld og økonomisk styring

Gjeldsveksten er et resultat av store investeringer i samfunnskritisk infrastruktur. Økte renter og avdrag utgjør nå en betydelig belastning på driftsbudsjettet. Målet for perioden 2025–2028 er å redusere gjeldsgraden til 85 %, i tråd med vedtatt målsetting.

Tjenestetilbud og bemanning

Vågan kommune har en bred tjenesteproduksjon, og våre ansatte leverer tjenester av høy kvalitet til innbyggerne. En økende utfordring er imidlertid rekruttering av kvalifisert arbeidskraft, noe som kan påvirke både kvalitet og omfang på tjenestene fremover.

Befolkningsutvikling

I 2024 hadde Vågan kommune fortsatt en moderat befolkningsvekst. Kommunen tok imot 150 flyktninger og hadde et positivt fødselsoverskudd på 15. Samlet førte dette til en økning i innbyggertallet.

Økonomisk resultat for 2024

Årsregnskapet for 2024 viser et negativt netto driftsresultat på 82,2 millioner kroner, tilsvarende -7,0 % av brutto driftsinntekter. Kommunens disposisjonsfond utgjør 0 % av inntektene, mens netto lånegjeld tilsvarer 126 % av brutto driftsinntekter. Dette resultatet er svært alvorlig, og det kreves betydelige tiltak for å sikre økonomisk bærekraft fremover.

Omstillingsarbeidet

Kommunen har igangsatt et bredt omstillingsarbeid, basert på tre hovedelementer:

1. **Struktur og kontroll:** Fokus på kutt, strukturelle endringer, tilpasning av drift og styrket kostnadskontroll.
2. **Strategisk retning:** Vedtak om langsiktig retning gjennom kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel.
3. **Innovative løsninger:** Videreutvikling av kommunens organisasjon, tjenester og arbeidsprosesser – fra tradisjon til innovasjon.

Sammen må vi finne bærekraftige og effektive løsninger for å forbedre både kvalitet og effektivitet i tjenestene, innenfor de økonomiske rammene vi har.

Avslutning

Kommunens viktigste ressurs er de ansatte. Kommunedirektøren ønsker å benytte anledningen til å takke alle medarbeidere for god innsats, godt samarbeid og stor medvirkning i året som har gått.

På vegne av alle ansatte vil jeg takke ordfører og alle folkevalgte for et godt samarbeid i 2024.

Med vennlig hilsen

Tommy M. Stensvik
Kommunedirektøren

Om dokumentet

Årsberetningen gir et totalt bilde av kommunens aktivitet og økonomiske situasjon, hvor den pliktige informasjonen jf. Kommunelovens §§ 14-7 og 31-3 er ivaretatt i de påfølgende kapitlene og er en integrert del av årsberetningen.

Kapittel om finansforvaltning utgjør også obligatorisk årsrapportering for kommunens finansforvaltning i tråd med forskriftens § 9 og Vågan kommunes finansreglement.

Beretningen omfatter også kommunens organisering, befolkningsutvikling, økonomisk utvikling og finansutvikling.

Årsberetningen omtaler videre, menneskelige ressurser, herunder samlet sykefravær, likestilling, etikk, HMS og internkontroll.

Under kapitlet økonomisk status og utvikling ser man nærmere på de sentrale postene, vesentlige avvik fra budsjett og premisser, nøkkeltall og handlingsregler. Her vurderes også kommunens stilling og økonomiske handleevne over tid.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling jfr. SSB:

<https://www.ssb.no/kommunefakta/vagan>

Folkemengde pr. 1. januar grunnkretser. Endringer perioder.

	2024	2025	Avvik		2000	2025	Avvik	
	Pers.	Pers.	Pers.	%	Pers.	Pers.	Pers.	%
Sum Svolvær	4802	4840	38	0,8 %	4145	4840	695	16,8 %
Sum Kabelvåg	2095	2113	18	0,9 %	1788	2113	325	18,2 %
Total Svolvær og Kabelvåg	6897	6953	56	0,8 %	5933	6953	1020	17,2 %
18650106 Skrova	193	197	4	2,1 %	290	197	-93	-32,1 %
Sum Laupstad/Vaterfjorden	304	306	2	0,7 %	384	306	-78	-20,3 %
Sum Østre Vågan og Store Molla	126	126	0	0,0 %	275	126	-149	-54,2 %
Sum Ørsnes, Hopen og Rørvik	826	839	13	1,6 %	757	839	82	10,8 %
18650207 Henningsvær	503	520	17	3,4 %	493	520	27	5,5 %
Sum Lyngvær og Kleppstad	76	70	-6	-7,9 %	107	70	-37	-34,6 %
18650303 Gimsøy	200	202	2	1,0 %	223	202	-21	-9,4 %
Sum Sydalen, Gravermark, Rystad	291	277	-14	-4,8 %	323	277	-46	-14,2 %
18650308 Laukvik/Delp	376	378	2	0,5 %	425	378	-47	-11,1 %
Total resten av Vågan	2895	2915	20	0,7 %	3277	2915	-362	-11,0 %
18659999 Uoppgitt grunnkrets	1	3	2	200,0 %	19	3	-16	-84,2 %
TOTALT VÅGAN	9793	9871	78	0,8 %	9229	9871	642	7,0 %

Utarbeidet 25.02.2025

Klima og miljø

Miljø, klima og energiarbeidet i kommunen

Arbeidet med å Miljøfyrtårnsertifisere Vågan kommune er kommet godt i gang og virksomheten i Osan, Kongsvatnveien 15 Eierskapsenheten, Drift og forvaltning og Vann og avløp ble sertifisert i 2024. Som del av Miljøfyrtårnsertifiseringen av Kongsvatnveien 15 er et av de videre tiltakene å etablere et ombrukslager for internt og mulig eksternt bruk. Prosjektet inngår i samarbeidsprosjektet Reddel som er med å muliggjør sirkulærøkonomi. Klimabudsjett er videreført som en integrert funksjon i det samlede årsbudsjettet for 2024, samt for økonomiplanperioden. Klimabudsjettet ses i sammenheng med Klimanettverk Lofoten, De grønne øyene og andre samarbeidsprosjekter som Drivkraft. Vågan kommune deltar gjennom Drivkraft-prosjektet med å involvere ungdom og næringsliv i arbeidet med ny klima-, miljø- og energiplan. Drivkraft-prosjektet avsluttes i 2025.

For å få en bedre oversikt og kontroll over kommunens bilpark er det satt i gang et bilprosjekt. Dette inkluderer registrering og oppfølging av alle kommunale kjøretøy, både de som eies og de som er på leasing. Sikring av at forsikringsløsningene for kommunale biler er tilstrekkelige og riktig organisert kan også inngå i prosjektet. Prosjektet har som mål å øke effektiviteten, forbedre ressursutnyttelsen og sikre at kommunen har nødvendige verktøy for å følge opp og administrere kjøretøy. Gi tjenestene bedre tid til å utføre sine oppgaver, ikke bruke tiden på bil. Samtidig vil kjøretøy som er overtallig ved å oppnå gevinstene i prosjektet bli faset ut.

Vågan havnevesen KF har gjennom året gjennomført ulikt planarbeid, kommunikasjon og kartlegging av gjenstående utredninger i tiltaksområdet, ledet av egen prosjektleder. Dette er et arbeid med betydelig medfinansiering fra miljødirektoratet samt verkstedene i Svolvær som også deltar i prosjektet. Vi har tilskuddsmidler i denne omgang til 100 % finansiert prosjektleder fram til og med 2024.

Personal og organisasjon

Likestilling

Likestillings- og diskrimineringsloven pålegger arbeidsgiver å arbeide aktivt med likestilling og mangfold, og årlig gi en redegjørelse for dette arbeidet.

Vågan kommune skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling, inkludering og mangfold. Dette krever konkrete mål og tiltak. Aktivitetsplikten handler blant annet om rekruttering, forfremmelse, utvikling, lønns- og arbeidsforhold og beskyttelse mot trakassering. Loven pålegger ikke bestemte tiltak. Det er opp til hver enkelt virksomhet å vurdere hva som er relevante tiltak ut fra egne utfordringer.

Handlingsplan for likestilling og diskriminering

I 2019 ble handlingsplan for likestilling og diskriminering revidert, og Kommunestyret vedtok i juni 2019 «*Handlingsplan for likestilling og diskriminering 2019-2023*». Planen skal nå revideres igjen.

Vågan kommune ønsker gjennom denne handlingsplanen å tydeliggjøre sine holdninger på området og sitt samfunns- og arbeidsgiveransvar for sine ansatte. Det gir Vågan kommune muligheter til å føre en moderne og tydelig arbeidsgiverpolitikk som vil gi positive konsekvenser for omdømme og derved bidra til gode rekrutteringsmuligheter og et godt omdømme i fremtiden.

Likestilling og mangfold er lik rett og mulighet for den enkelte til å utfolde sine evner uavhengig av kjønn, etnisk tilhørighet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, religion eller livssyn. Likestillings- og diskrimineringsloven har til formål å hindre diskriminering på grunn av kjønn og til å fremme likestilling mellom kjønnene og tar særlig sikte på å bedre kvinners og minoriteters stilling.

Vågan kommune ønsker å fremheve en generell grunnholdning om et inkluderende og mangfoldig arbeids- og samfunnsnivå, hvor det sikres like muligheter og rettigheter for den enkelte. Kommunen arbeider for å fremme likebehandling og forhindre diskriminering, herunder sikre at kvinner og menn i samme virksomhet skal ha lik lønn for samme arbeid eller arbeid av lik verdi.

Vågan kommune står foran flere utfordringer for å sikre likestilling, likeverd og mangfold for ansatte. For å oppnå dette er organisasjonen avhengig av godt lederskap og bevisstgjøring av holdninger på alle nivå. Likestilling må være integrert i det daglige personalarbeidet. Forholdene ved arbeidsplassen må legges til rette for mennesker med nedsatt funksjonsevne, ulik etnisitet og ulik livsfase. Likestilling skal gi rom for alle mennesker med ulike perspektiver, interesser og erfaringer.

Lønns- og arbeidsvilkår

Beregninger utført av KS på bakgrunn av tall fra kommunesektoren viser at lønnsgapet mellom kvinner og menn er betydelig mindre i kommunesektoren enn i øvrige sektorer. I Likelønnskommisjonens utredning anslås lønnsgapet til 15 % i Norge i dag. Det tilsvarende anslaget i kommunesektoren er fem til seks prosent. Dette fordi kommunesektoren konkurrerer med privat sektor om arbeidskraften og vil derfor være påvirket av forholdene mellom sektorene.

Årsmelding 2024

I Vågan kommune viser tabellen nedenfor følgende lønnsutvikling i 2024 på kvinner og menn i lag samt hver for seg (tall per 1.12.2023 og 1.12.2024 basert på KS' PAI-register):

Kjønn	Månedss- fortj. 2024	Grunnlønn 2024	Endring i mnd. fortj. (%) 2023-2024	Endring i grunnlønn 2023-2024	Årsverk 2024	(%) Endringer i årsverk
Kvinner og menn	53.704	50.335	5,8 %	6,0 %	808	1,7 %
Kvinner	52.811	49.579	6,3 %	6,6 %	601	1,6 %
Menn	56.292	52.529	4,3 %	4,4 %	207	1,8 %

Kjønnsfordeling, samt heltid- og deltid

Det var per 1.12.2024 ifølge PAI-registeret 808 årsverk i Vågan kommune (*inkludert alle foretak*). Av disse årsverkene er 601 kvinner og 207 er menn. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse per ansatt for kvinner er 85 %, mens for menn er den 80 %. For alle ansatte i kommunen er gjennomsnittlig stillingsstørrelse per ansatt 83 %.

I forbindelse med arbeidet med heltidskultur er det også foretatt en gjennomgang der man bl.a. så nærmere på og kartla situasjonen ytterligere mht. heltid / deltid i Vågan kommune (herunder ufrivillig deltid), og mulige tiltak som kan iverksettes for å øke stillingsstørrelsene ytterligere og motvirke ufrivillig deltid. Det er en arbeidsgruppe med deltakere fra både tillitsvalgte, verneombud, administrasjon og politikere som har foretatt denne gjennomgangen. Høsten 2022 ble det første gang fremlagt rapport fra dette arbeidet til behandling i Kommunestyret, og det ble der også vedtatt flere tiltak for bl.a. å øke stillingsstørrelsen til kommunens ansatte som det jobbes videre med. Det er videre satt ned en arbeidsgruppe bestående av administrasjon, tillitsvalgte og politikere som møtes jevnlig og arbeider med disse problemstillingene.

Etnisitet, religion mv.

Det er ikke utarbeidet statistikk som viser hvor mange i Vågan kommune som har annen etnisk- og/eller nasjonal bakgrunn. Ifølge personalavdelingen har kommunen økt denne type ansettelser de siste årene og denne utvikling forventes å fortsette.

Universell utforming

Universell utforming (*tilgjengelighet for alle*) betyr at produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk skal utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

HMS

HMS-arbeidet

HMS-arbeidet i kommunen foregår hver dag og på alle enheter, samt at det også foregår HMS-arbeid på et overordnet plan i kommunen.

Stillingen som HMS-rådgiver på personalavdelingen skal ha særlig fokus på HMS-arbeidet i kommunen, herunder internkontroll, sykefravær, forebyggende arbeid, oppfølging og generelt IA-arbeid. I 2024 har denne funksjonen blitt ivaretatt av avdelingsleder personalavdelingen, da stillingen er blitt fjernet som del av omstillingsarbeidet i kommunen.

Kommunen har i 2024 hatt eget kvalitetssystem i det er gjennomført kurs for å kunne etablere nytt system i dokumentmodulen som skal videreutvikles og tas i bruk i Compilo i 2025. Det er etablert en overordnet HMS-håndbok som er implementert og tatt i bruk, og denne blir fortløpende oppdatert med lokale rutiner og skjemaer. Denne inneholder de ulike sentrale og lokale retningslinjer som kan nyttiggjøres i det systematiske HMS-arbeidet ute på enhetene. Oppgaven med kartlegginger, risikovurderinger, og tilhørende handlingsplaner for å ivareta et fullt forsvarlig arbeidsmiljø skal og må løses ute i alle kommunens enheter, og det er slik vi sørger for et levende HMS-arbeid i kommunen. Til dette arbeidet benyttes også vår bedriftshelsetjeneste som har god kompetanse på området, samt at vi har egen ekspertise på ROS-analyser i vår Brann og Redningstjeneste.

Kvalitetssystemet Compilo benyttes for avvikshåndtering og er implementert og tatt i bruk i de fleste kommunale enheter.

Personal- og HMS-håndbok finner man elektronisk tilgjengelig i vårt felles kvalitetssystem, og på kommunale skrivebord har man direkte link til vårt avvikssystem for å melde avvik. Dette ligger også tilgjengelig på nettside for ansatte.

Det tilstrebes et tett og målrettet samarbeid med våre eksterne samarbeidspartnere i HMS-arbeidet. Vi har per i dag en avtale med Sør-Troms HMS tjeneste AS som leverandør av HMS og bedriftshelsetjenester. Alle enheter skal etablere handlingsplan med bedriftshelsetjenesten for å sikre en adekvat oppfølging av de ulike enheters bistandsbehov gjennom året.

Vi har i 2024 også benyttet NAV Arbeidslivssenter i vårt forebyggende HMS arbeid, og dette har vært et godt og nyttig samarbeid med fokus på enkle tiltak og gode velfungerende HMS grupper.

Det er aktive HMS-grupper ute i enhetene som gir et godt bidrag til HMS-arbeidet og som er gode og nyttige samarbeidsfora for kommunens ledere, tillitsvalgte og verneombud.

I 2024 ble det også gjennomført Verneombudskurs 40 timer for verneombud, representanter i AMU og for nye ledere, helseundersøkelser for nattevakter og for brannmenn, samt førstehjelpskurs for ansatte. Det ble også gjennomført flere kurs innenfor vold og trusler med fokus på arbeidere i helsetjenesten samt skoleansatte.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,69 %	7,53 %	10,22 %
Årlig sykefravær 2021	3,60 %	7,69 %	11,29 %
Årlig sykefravær 2022	3,45 %	8,02 %	11,47 %
Årlig sykefravær 2023	3,13 %	6,34 %	9,47 %
Årlig sykefravær 2024	2,85 %	6,03 %	8,89 %

Sykefravær Vågan kommune

Sykefraværet var 8,80 % ved utgangen av 2024. Dette er samlet fraværspersent inkludert egenmeldt fravær og legemeldt fravær.

Det akkumulerte fraværet gjennom året var som følger:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. kvartal	10,64	10,75	9,83	9,86	10,46	10,21	10,61	10,47	10,38	11,06	11,42	13,39	9,93	9,77
2. kvartal	9,48	10,50	8,82	9,70	10,20	10,50	10,46	9,72	9,70	10,87	11,04	12,37	9,60	9,32
3. kvartal	8,43	10,84	8,67	9,73	9,96	9,95	10,05	9,45	9,01	10,51	10,84	11,59	9,14	8,63
4. kvartal	9,33	10,55	9,78	10,65	9,65	9,85	10,34	9,41	9,42	10,28	11,29	11,47	9,47	8,80

Sykefraværet i Vågan kommune i 2023 var 9,47 %.

Et sykefravær for 2024 på 8,80 % er da 0,67 prosentpoeng lavere enn sykefraværet var ved utgangen av 2023.

Sykefraværet i kommunen i 2024 hadde sin topp i januar måned med 10,8 % hvor det mest sannsynlig var flere tilfeller av luftveisinfeksjoner og influensa enn for øvrig gjennom året. Trenden viser for øvrig samme bilde som tidligere år om at fraværet går ned i løpet av våren med en stigning i juni og juli hvor det er gjennom året lavest sykefravær i august før det gradvis blir en vekslende stigning gjennom høsten. I 2023 var det eksempelvis høyest fravær i november og i 2022 var den høyeste fraværs måneden februar.

Når det gjelder sykefravær for de ulike programområdene så var det en nedgang i sykefraværet ved Stab og støtte fra 8,69 % i 2023 til 3,86 % i 2024 og innen Oppvekst og inkludering fra 9,38 % i 2023 til 8,59 % i 2024. Programområdet Samfunn hadde en økning i fraværet fra 7,36 % i 2023 til 7,82 % i 2024, og Helse og mestring hadde en marginal økning fra 10,36 % i 2023 til et sykefravær på 10,57 % i 2024.

Eksempler på kontinuerlige tiltak i nærværarbeidet er bl.a.:

- Oppfølging av ansatte med sammensatte problemstillinger som utgjør en særlig risiko for sykefravær, samt de med mange og lange sykefravær.
- HMS-grupper på hvert arbeidssted, et forum for forebygging og arbeidsmiljø. Gruppen består av leder, verneombud og tillitsvalgt.
- Kontinuerlig sykefraværssrapportering for å tilstrebe bevissthet på status i egen avdeling til enhver tid og tidlig intervensjon ved behov.
- Samhandling med NAV og NAV Arbeidslivssenter med søkelys på løsninger.
- Lederstøttesamtaler med NAV Arbeidslivssenter.
- Samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

I en tid med omstilling og tidvis høyt sykefravær, har Vågan kommune i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter etablert et nærværprosjekt med målsetting å øke arbeidsnærværet i Vågan kommune. I løpet av 2024 har det vært gjennomført arbeid i prosjektet både ved SVOMS inntil vedtak

om nedleggelse samt ved Kabelvåg skole. Det har videre blitt foretatt ytterligere avklaringer og dialog med øvrige enheter hvor det har vært til tider et utfordrende fravær.

Prosjektet viser at det gir effekt, og at tydelighet og fokus på dette arbeidet gjør også at forståelsen for tett oppfølging og en åpen og ærlig dialog med fokus på restarbeidsevne og nødvendig tilrettelegging gjør at sykefraværet totalt sett reduseres.

Det er viktig at man i 2025 fortsetter arbeidet med et godt fokus på arbeidsnærvær og at man er tett på i oppfølgingen, da på omstillingsprosesser og omorganiseringsprosesser kan påvirke sykefraværet.

NAV Arbeidslivssenter har gjennom 2024 vært og vil også i 2025 i likhet som vår bedriftshelsetjeneste være en viktig ressurs, samarbeidspartner og støttespiller for kommunen i det kontinuerlige arbeidet for å øke kommunens arbeidsnærvær. Sykefravær Vågan kommune

Sykefraværet var 8,80 % ved utgangen av 2024. Dette er samlet fraværspersent inkludert egenmeldt fravær og legemeldt fravær.

Internkontroll

Betryggende kontroll

Vågan kommune har ansvar for mange oppgaver som er viktige for innbyggerne, og det er nødvendig med god styring for å ivareta innbyggernes behov og rettigheter. Egenkontrollen er den samlede kontrollen kommunen fører med egen virksomhet, og bidrar til å bygge opp tilliten til kommunen. God egenkontroll vil kunne redusere statlig tilsyn og kontroll, og gir samtidig grunnlag for læring og forbedring.

Kommunedirektørens internkontroll er en viktig del av egenkontrollen og er med på å sikre kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen, at lover og regler etterleves og at uønskede hendelser unngås. I sum betyr dette at kommunen har ansvar for å holde orden i eget hus.

Kommunens arbeid med internkontroll:

For å ivareta virksomhetens systematiske internkontroll, har Vågan kommune et eget filbasert system for kvalitetsstyring med håndbøker og rutiner i tillegg til elektroniske verktøy for håndtering av risiko for å utarbeide og administrere risikovurderinger, avvikssystem for å melde og behandle avvik, personalhåndbok, HMS-håndbok samt årshjul. Vi benytter Compilo som vårt elektronisk avvikssystem i Vågan kommune og dette er et felles system som øvrige kommuner i Lofoten (IKT-samarbeidet) benytter seg av. Her rapporteres og meldes det avvik, samt foretas behandling og lukking av avvik med tilbakemeldinger.

Håndbøkens sentrale lover og forskrifter oppdateres automatisk når endringer trer i kraft. I tillegg vil kommunens interne dokumenter fortløpende kunne legges inn i systemet. Et eksempel på intern rutine fra HMS-håndboka er «Håndbok for oppfølging av sykefravær i Vågan Kommune». Systemets funksjonalitet muliggjør revisjoner i tråd med de endringer som er gjeldende i virksomheten til enhver tid.

Systemet er overordnet, og skal være et hjelpesystem for arbeidet ute i enhetene. Det er der den viktigste jobben gjøres med hensyn til regelmessige kartlegginger, risikovurderinger og tilhørende handlingsplaner for å redusere risiko i størst mulig grad.

I 2024 har man gjennomført opplæring i ny dokumentmodul i Compilo for å videreføre kommunens internkontrollprosjekt som har til hensikt å styrke internkontrollarbeidet og sikre at vi etterlever gjeldende prosedyrer og regelverk. Det fremtidige kvalitetssystemet vil ligge i Compilo, og man vil i 2025 foreta oppbygging av strukturen i dette, og implementere gjeldende håndbøker og rutiner som eksempelvis nevnt overfor for å ivareta enkel tilgang til nødvendige dokumenterte rutiner som skal ivareta god internkontroll og kvalitet i våre leveranser.

Det faktiske internkontrollarbeidet må til enhver tid finne sted ute i enhetene der de involverte «har skoen på».

Arbeidsgiver har ansvaret for at det legges til rette for internkontrollarbeidet i virksomheten, mens ansatte har også en plikt til å medvirke. Som prosess-støtte på HMS-arbeid kan også bedriftshelsetjenesten benyttes, og Arbeidstilsynet er også en viktig samhandlingspartner i tillegg til NAV arbeidslivssenter, både etter tilsyn og som rådgivende/veiledende aktør.

Videre brukes det elektroniske hjelpemiddelet DSB-CIM til kartlegginger og ROS-analyser.

Vi er også med i ulike digitale nettverk for HMS og internkontrollarbeid blant annet i KS og andre digitale fora som eksempelvis Compilo, for aktivt å kunne søke løsninger og tilegne oss nyttige erfaringer og kunnskap i felleskap med andre.

Oppvekst:

I den nye opplæringsloven ligger det ikke et krav om at skoleeier må ha et forsvarlig system for vurdering av om krava i opplæringsloven og forskrifter blir oppfylte.

Dette ansvaret er nå regulert gjennom kommuneloven § 25-1, som pålegger kommuner og fylkeskommuner å ha internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette innebærer at skoleeiere, som kommuner og fylkeskommuner, må ha systemer som sikrer at opplæringen er i samsvar med gjeldende regelverk. Vågan kommune bruker fremdeles systemet fra Moava som heter 1310.no. Her ligger det ca. 140 gjøremål for skolene for å sikre at de følger opplæringsloven. Alle gjøremålene er hjemlet i lovverket eller lokale gjøremål som skoleeier selv har lagt inn. Med systemet har vi mulighet til å følge opp rektorene om de oppfyller kravene i lovverket. Det er en hjelp både for administrasjonen og for skolene. I tillegg er knappen «melding om skolemiljø» implementert, og her meldes alle saker som går på at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. Denne hjelper skoleleder med å følge opp alle saker i henhold til kapittel 12 i opplæringsloven.

Økonomisk internkontroll:

Med økonomisk internkontroll menes:

«Internkontroll er en prosess gjennomført av virksomhetens styre, ledelse og annet personell, og som er lagt opp slik at det gir en rimelig grad av sikkerhet for å nå mål innen følgende kategorier:

- Måleffektiv og kostnadseffektiv drift
- Pålitelig regnskap og økonomisk informasjon
- Overholdelse av lover og bestemmelser»

I Regnskapsforskriftenes § 15 heter det at «Utarbeidelsen av rutinene skal dokumenteres og være gjenstand for løpende oppfølging. Utarbeidelsen av rutinene for intern kontroll skal skje i samråd med kommunerevisor».

Vågan kommune har delt opp dette med fokus på disse områdene:

1. Inntektsområdet
2. Lønnsområdet
3. Ajourhold av regnskap
4. Innkjøpsområdet
5. Økonomirapportering

Det er lagt inn sjekklister i vårt månedsrapporteringssystem Framsikt. Der blir det rapportert status på om enhetslederne har gjennomført økonomisk internkontroll på områdene:

1. Generelle nedtrekk, tiltak
2. Periodisering budsjett
3. Sjekkliste lønnsforslaget
4. Gjennomgang investeringer
5. Økonomisk Prognose 31.12

Lønn:

Lønnsavdelingen har også i 2024 arbeidet med fokus på å oppdatere, videreutvikle og kvalitetssikre rutineene knyttet til lønnsarbeid.

I forbindelse med dette arbeidet er det bl.a. utarbeidet et overordnet årshjul med arbeidsoppgaver, frister etc. som er sendt til alle lønnsansvarlige på de ulike enheter. Dette er et verktøy som sørger for enklere og riktig rapportering fra enhetene, og som reduserer merarbeid for lønnsfunksjonen ved lønnskjøring for kommunen.

Det er også videreutviklet og implementert et forbedret system med kontroll av lønnsforslag, for ytterligere å styrke internkontrollen på dette området samt redusere risiko for feilutbetalinger.

Videre er det foretatt videreutvikling av etablert digital løsning for sykelønnsrefusjoner som effektiviserer og i enda sterkere grad kvalitetssikrer dette arbeidet.

I tillegg har lønnsavdelingen begynt et omfattende arbeid med endring av organisasjonsstruktur og har brukt mye av sine ressurser til å delta i prosjektet med implementering av nytt økonomi- og lønnssystem høsten 2024.

Anskaffelser:

Det er satt i gang et arbeid med å utarbeide/oppdatere skriftlige innkjøpsrutiner for Vågan kommune som sikrer at anskaffelser og innkjøp gjennomføres i samsvar med Lov om offentlig anskaffelser og forskrift om offentlig anskaffelser. Plattformen som benyttes er Merccell som verktøy. Videre vil dette arbeidet med tilhørende analyser av innkjøpsprosessen kunne avdekke evt. avvik fra regelverk, og dette arbeidet vil også ha nytte med tanke på mulige effektiviseringstiltak. Vågan kommune har også vedtatt egne seriøsitetsbestemmelser og det er utarbeidet strategidokumenter for innkjøp og grønne innkjøp som skal ivareta miljøkravene. I forbindelse med kontrakt- og avtaleoppfølging har vi begynt med controllerfunksjon med timelister fra leverandører til Vågan kommune og kontroll av vare- og tjenestekontrakter.

Eksempler på risikoområder:

- Planleggingsfasen og fremtidige behov
- Innkjøpsprosessen, forberede gjennomføring, strategier og terskelverdier
- Konkurransgjennomføring og evaluering
- Korrupsjon, misligheter og habilitet
- Avtale- og kontraktsforvaltning
- Lojalitet til inngåtte kontrakter

Helse- og mestringssektoren:

Helse- og mestring har et pågående Velferdsteknologiprojekt for å møte framtidige demografiutfordringer, gjennom å gi eldre muligheten til å være lengst mulig aktiv i eget liv og kunne bo hjemme lenger.

Prosjektets hovedmål er at velferdsteknologi skal være en integrert del av helse- og mestringstjenesten. Her gjenstår fremdeles arbeid for å utarbeide gode tjenesteforløp for alle typer teknologi, og en helhetlig tjenestemodell for å gjøre bruken av teknologien bærekraftig over tid. Gevinstrealiseringsarbeid er en viktig del av dette, og dette arbeidet vil og må fortsette. Målet er å kunne realisere gevinst i form av unngåtte kostnader, delvis ved å gjøre det mulig for eldre å leve verdige liv i eget hjem lengre enn tidligere og unngå innleggelse av fast sykehjemsplass. Kvalitativ gevinst i form av omdisponering av, eller bedre bruk av ressurser er også en vesentlig faktor.

Nye tjenesteforløp per teknologi, gevinstrealisering og helhetlig tjenestemodell vil bli utarbeidet på nytt, for alle typer teknologi. Dette på grunn av innføringen av Velferdsteknologisk knutepunkt (VKP), som integrerer kommunens velferdsteknologiske plattformsystem med elektronisk pasientjournal (EPJ).

Det nasjonale velferdsteknologiprogrammets «spredningsprosjekt» ble avsluttet 31. desember 2021, og med dette bortfalt også tilskudd til innføring av velferdsteknologi i eldreomsorgen. Prosjektet endret i 2022 fokuset til å omfatte barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelser. Helsedirektoratet har en egen tilskuddsordning for dette om kommunen har søkt og fått midler til.

Det rapporteres på prosjektene til Kommunedirektøren, Hovedutvalg for Helse-, omsorg og forebygging, samt Statsforvalteren og Helsedirektoratet.

Videre arbeides det innenfor sektoren med læringsnettverk og forbedringsnettverk sammen med andre kommuner i Lofoten/Nordland.

Det er stort fokus på gevinstrealisering i daglig drift og når nye tiltak iverksettes, herunder på økt kvalitet og brukermedvirkning, bedre arbeidsforhold for ansatte, samt økonomiske gevinster.

Etikk

Innbyggernes tillit til kommunen fordrer en høy etisk standard av kommunens ansatte. Verdier, holdninger og kultur er grunnleggende elementer for å fremme etisk atferd.

Vågan kommune har vedtatt etiske retningslinjer som gjelder for de ansatte i kommunen. Målet med verdiene er å etablere god etisk praksis. Fokus i retningslinjene er høye krav til etiske holdninger og handlinger i tråd med lover og reglementer i møte med andre mennesker, og signaliserer for omverden hva som skal kjennetegne kommunens virksomhet.

Gjennomgang av de etiske retningslinjene foretas blant annet i lederforum.

Kommunen har også vedtatt et verdigrunnlag der verdiene «*Åpenhet – Respekt – Omsorg – Lojalitet – Ansvar*» skal prege arbeidsutøvelse og samhandling både internt blant kolleger og i møte med våre innbyggere.

Tilsyn

Det ble i 2024 gjennomført følgende tilsyn fra Arbeidstilsyn med fokus HMS og Statsforvalteren. Arbeidstilsynet har hatt fokus på følgende.

- Systematisk HMS-arbeid (kartlegging, risikovurdering, handlingsplan, rapportering og avvikshåndtering) knyttet til forhold i arbeidet som kan bidra til muskel- og skjelettplager
- Ergonomiske, organisatoriske og psykososiale forhold i arbeidet som kan påvirke risikoen for at arbeidstakere kan få muskel- og skjelettplager
- Ledelse og medvirkning, samarbeid med arbeidstakere og verneombud
- Informasjon og opplæring knyttet til risikoforhold i arbeidet
- Aktiv og forebyggende bruk av bedriftshelsetjeneste

Habiliteringsenheten ved barne- og avlastningsboligen var et landsomfattende tilsyn hvor det skal undersøke om

- har tilstrekkelig informasjon om barnets situasjon og behov
- bruker informasjonen til å identifisere behov for habilitering/opplæring og til å utforme mål og tiltak for barnet
- gjennomfører tiltak for habilitering/opplæring
- evaluerer og korrigerer mål og tiltak for habilitering/opplæring

De enheter som fikk tilsyn var:

Hjemmebaserte tjenester, Svolvær skole, Familieenheten ved barnevernstjenesten, Habiliteringsenheten ved barne- og avlastningsboligen, Strauman oppvekstsenter avdeling barnehage, Laukvik oppvekstsenter, Laupstad oppvekstsenter og Vann og Avløp.

Status på tilsynene:

- Hjemmetjenesten fikk frist på å gi tilbakemelding innen mars 2025,
- Svolvær skole skulle gi tilbakemelding innen januar 2025,
- Familieenheten lukket februar 2025
- Habiliteringsenheten lukket sitt avvik november 2024,
- Strauman oppvekstsenter har svarfrist mars 2025,
- Laukvik oppvekstsenter lukket avviket desember 2024,
- Laupstad oppvekstsenter lukket desember 2024
- Vann og Avløp har frist i mars med å svare ut og Kabelvåg skole fikk melding om at det ikke var avvik.

Tilsyn på kommunens myndighetsutøvelse innen forurensningsforskriften kapittel 12 og 13. Dette er en forskrift som formelt ivaretas av Vann og avløp, men som i praksis ivaretas av Samfunnsområdet samlet. Etter tilbakemeldinger fra Vågan kommune, ble det sendt et nytt brev med videre oppfølging av tilsynet fra statsforvalteren. Det fremgikk der at kommunen måtte gjøre følgende grep for å avslutte tilsynet

1. Oppdaterte rutiner som viser at avvik 3 og anmerkning 3 er rettet.
2. Oppdatert rapportering for større avløpsanlegg i MDIR-010 for rapporteringsåret 2024.
3. Tilbakemelding på at saksbehandlere har fått tilgang til kommunens delegeringsreglement.

Status per tid:

Punkt 1 er nå implementert i rutine hos Vågan kommune.

Punkt 2 er allerede rapport inn.

Punkt 3 – det administrative delegasjonsreglementet ligger nå tilgjengelig for alle saksbehandlere på fellesområdet I: under mappen "Personal - felles – dokumenter". I tillegg arbeides det for at ledere/saksbehandlerne skal få tilgang til det administrative delegasjonsreglementet inne i KF Kvalitet sin modul for delegasjonsreglement.

Tilsyn Osan nedlagte deponi ble varslet avsluttet i brev fra Statsforvalteren av 26.09.24, dette etter at siste befaringsgjennomføring ble gjennomført 10.04.24. Statsforvalteren varslet i avslutningsbrevet at det er planlagt overvåking av deponiet hvert 5. år frem til 2030, som i praksis må innebære at det vil være begrenset til ett sjekkpunkt i tiden frem til 2030.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap, avholdt 14.5.24

I tilsynet ble det avdekket 1 avvik, sitat:

«Kommunen har en helhetlig ROS-analyse fra 2018. Den er ikke revidert. Vågan kommune er i gang med ny ROS, og ved oppdatering bør det være et fokus på utfordringer ved klimaendringene og den sikkerhetspolitiske situasjon som vi har. Det ble under tilsynet vist til at kommunen venter på FylkesROS, som ble publisert etter tilsynet ble holdt.»

Ellers gir rapporten en positiv tilbakemelding på kommunens beredskapsarbeid:

«Vågan kommune har en kompetent kriseledelse som kjenner sine roller og sitt ansvar. Kommunen har bevist god krisehåndtering ved flere anledninger. Kommunen har også bygd opp et godt system for beredskap, ledelse og styring gjennom CIM. Dette i tillegg til en dyktig beredskapskoordinator sikrer en helhetlig og systematisk tilnærming til fagområdet.»

«Planverket på helse – og omsorgsområder er oppdatert og av god kvalitet. Kommunen følger også nasjonale krav om lagring av utstyr.»

Vågan kommunes krisestab er god på evaluering av hendelser og øvelser. Stor kvalitet over evalueringene.»

Avviket som ble avdekket er nå i ferd med å bli lukket, da vi forventer at ROS-analysen er ferdig vedtatt i kommunestyret før sommeren.

Årsberetning I hht Kommuneloven § 14

Dette kapittelet av årsrapporten utgjør Vågan kommunes årsberetning etter kommunelovens kapittel 14 og forskrift 18.11.19 nr.1520 (forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner). Kapittel om finansforvaltning utgjør også obligatorisk årsrapportering for kommunens finansforvaltning i tråd med forskriftens § 9 og Vågan kommunes finansreglement.

Årsberetningen inneholder kommunens organisasjon og folketallsutvikling, deretter følger økonomisk utvikling, og finansutvikling. Årsberetningens omtaler så menneskelige ressurser, herunder samlet sykefravær, likestilling, etikk, HMS og internkontroll.

Under økonomisk utvikling ser man nærmere på de sentrale postene, vesentlige avvik fra budsjett og premisser, nøkkeltall og handlingsregler. Her vurderes også kommunens stilling og økonomiske handleevne over tid

Folketallsutvikling

I denne tabellen vises det til endringer i folketallet fra 01.01.21 og til 01.01.2024 i første del av tabellen. I neste del ser vi utviklingen fra år 2000 til år 2024.

Utviklingen i folketallet er sentral både for inntekts- og utgiftsutviklingen i Vågan kommune, gjennom kompensasjons i inntektssystemet og gjennom endringer i utgiftsbehovet.

Folkemengde pr. 1. januar grunnkretser. Endringer perioder.

	2024	2025	Avvik		2000	2025	Avvik	
	Pers.	Pers.	Pers.	%	Pers.	Pers.	Pers.	%
Sum Svolvær	4802	4840	38	0,8 %	4145	4840	695	16,8 %
Sum Kabelvåg	2095	2113	18	0,9 %	1788	2113	325	18,2 %
Total Svolvær og Kabelvåg	6897	6953	56	0,8 %	5933	6953	1020	17,2 %
18650106 Skrova	193	197	4	2,1 %	290	197	-93	-32,1 %
Sum Laupstad/Vaterfjorden	304	306	2	0,7 %	384	306	-78	-20,3 %
Sum Østre Vågan og Store Molla	126	126	0	0,0 %	275	126	-149	-54,2 %
Sum Ørsnes, Hopen og Rørvik	826	839	13	1,6 %	757	839	82	10,8 %
18650207 Henningsvær	503	520	17	3,4 %	493	520	27	5,5 %
Sum Lyngvær og Kleppstad	76	70	-6	-7,9 %	107	70	-37	-34,6 %
18650303 Gimsøy	200	202	2	1,0 %	223	202	-21	-9,4 %
Sum Sydalen, Gravermark, Rystad	291	277	-14	-4,8 %	323	277	-46	-14,2 %
18650308 Laukvik/Delp	376	378	2	0,5 %	425	378	-47	-11,1 %
Total resten av Vågan	2895	2915	20	0,7 %	3277	2915	-362	-11,0 %
18659999 Uoppgitt grunnkrets	1	3	2	200,0 %	19	3	-16	-84,2 %
TOTALT VÅGAN	9793	9871	78	0,8 %	9229	9871	642	7,0 %

Utarbeidet 25.02.2025

Økonomisk utvikling

a) Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000	Regnskap 2024	Oppr. Bud.	Rev. Bud.	Regnskap 2023
Sum generelle driftsinntekter	-864 824	-876 714	-874 791	-775 969
Netto Finansutgifter	140 232	130 580	138 330	117 479
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-82 932	-12 661	-8 700	-82 479
Til disposisjon	-807 524	-733 473	-727 761	-740 970
Andre enheter	-2 770	6 135	-18 678	-21 223
Stab/Støtte	47 166	46 032	48 746	42 084
Oppvekst og innkludering	338 756	300 993	308 469	304 330
Samfunn	55 707	60 016	62 246	75 406
Helse og omsorg	368 664	320 220	326 901	340 373
Sum disponering	807 523	733 396	727 684	740 970

b) Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Regnskap 2024	Oppr. Bud.	Rev. Bud.	Regnskap 2023
Frie Disponible inntekter				
Rammetilskudd	-384 861	-370 920	-375 513	-341 874
Inntekts- og formuesskatt	-331 519	-356 338	-352 338	-344 811
Eiendomsskatt	-55 773	-56 699	-55 699	-42 530
Andre generelle driftsinntekter	-92 670	-92 757	-91 241	-46 755
Sum Frie Disponible Inntekter	-864 823	-876 714	-874 791	-775 970

Rammetilskuddet ble i tertialene regulert opp med 4,6 mill. Rammetilskuddet endte med 9,34 mill. høyere enn det regulerte budsjettet. Inntektsutjevningen fra skatt føres under denne posten når tallene for skatt 2024 var klare.

Skatteinntekter ble i tertialene regulert ned med 4 mill. i forhold til opprinnelig budsjett. Endelig tall for 2024 så ble skatteinngang på 20,8 mill. lavere enn det regulerte budsjettet.

Skatteinntektene budsjetteres i hht. KS sin prognosemodell hvert år og reguleres ved RNB.

Totale skatteinntekter for 2024 ble mye lavere for hele kommuneNorge og inntektsutjevningen kompenserte ikke nok for tapet av skatteinntektene.

Skatt og ramme endte dermed med en svikt på netto 11,4 mill.

Eiendomsskatt var budsjettert med 56,6 mill. i 2024. Det ble redusert med 1 mill. i tertialene. Denne endte med en balanse.

Ressurskrevende brukere som ligger under andre generelle driftsinntekter, var budsjettert med 10,9 mill. på fellesområdet. Det ble økt i tertialen med 2 mill. Totalt for kommunen var budsjett 2024 på kr. 19,857 mill. Vi fikk refusjon på kr. 19,4 mill. som er 457 tusen lavere enn budsjett.

Årsmelding 2024

Flyktningetilskuddet for 2024 var budsjettert med 86,5 mill. Det ble økt i tertialene med 6 mill. i rev. Budsjett. Inntekten endte på 85,7 mill. Det er budsjettert 68,5 mill. på fellesområdet. De øvrige inntektene fra flyktningetilskuddet er budsjettert og regnskapsført på Programområdene.

Havbruksfondet var budsjettert med 15,8 mill. Vi regulerte denne inntekten i tertialene med 3,450 mill. og endte på et regnskaps inntekt på 19,3 mill. som er balanse.

Netto driftsresultat endte på negativt på 82,9 mill. og et regnskapsmessig merforbruk på 82,1 mill. etter avsetninger og bruk bunde fond. Det var ingen disposisjonsfond igjen til å dekke merforbruket og vi måtte stryke kr. 14,4 mill. som var vedtatt avsatt disp.fondet.

Akkumulert merforbruk er nå på kr. 153.769.000, - pr 31.12.2024.

c) Finansinntekter og –utgifter

Beløp i 1000	Regnskap 2024	Oppr. Bud.	Rev. Bud.	Regnskap 2023
Finansinntekter/-utgifter				
Renteinntekter	-10 540	-19 904	-8 360	-11 210
Utbytter	-7 380	-7 560	-7 560	-6 970
Renteutgifter	98 776	101 133	95 839	78 853
Avdrag på lån	59 376	56 911	58 411	56 805
Sum Finansinntekter/-Utgifter	140 232	130 580	138 330	117 478

Renteinntekter var i Opprinnelig budsjett 2024 for høyt budsjettert med 11,5 mill. Dette ble budsjettregulert pga. feil kostra art vedrørende kalkulatoriske renter selvkostområdet. Denne posten endte med 0,4 mill. lavere inntekt i hht. rev. Budsjett. Videre så ble renteinntekter ca. 2 mill. høyere enn budsjettert. Dette gjelder rentebytteavtalen som har mottatt renter i 2024 i stedet for betalinger. Det ble også beregnet byggelånsrenter i 2024 på kr. 755.661,- som ikke var budsjettert som renteinntekter.

Kalkulatoriske renteinntekt som beregnes fra selvkostområdene ble lavere enn budsjettert. Kalkulatorisk rente er en 5 års SWAP rente fra Norges Bank. Denne ble lavere i 2024 enn vi hadde beregnet i budsjettet.

Avdragsutgifter på lån ble bokført med 59,3 mill. i regnskap 2024. Budsjett ble regulert i tertialene med 1,5 mill. fra kr 56,911 mill. til 59,3 mill. Ved beregning av minste tillatte avdrag for 2024 endte denne dermed på 0,9 mill. høyere enn regulert budsjett.

Renteutgifter i 2024 var budsjettert med 89,4 mill. I tertialene økte vi denne posten med 6,2 mill. Dette gjaldt renteutgifter koblet til kassekreditten. Det endte med kr. 7,7 mil i utgifter i 2024 til renter og provisjon vedrørende kassekreditten, videre så ble avviket mellom regulert budsjett og regnskap høyere i på kr 2,9 mill. ved regnskapsårets slutt. Det var også Pga. høyt rentenivå hele året beregnet høyere påløpte renter i 2024 enn i 2023 som gjorde en del av avviket pr. 31.12.

d) Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000	Regnskap 2024	Oppr. Bud.	Rev. Bud.	Regnskap 2023	Regnskap 2024
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Overføringer til investering		0	0		0
Avsetninger til bundne driftsfond	8 861	136	1 361	7 036	8 861
Bruk av bunde driftsfond	-9 626	-3 497	-7 060	-9 311	-9 626
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	16 022	14 399	-8 602	0
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0		0
Netto avsetninger	-765	12 661	8 700	-10 877	-765

Årsmelding 2024

Disposisjonsfondet er ferdig disponert i 2023 og det ble strøket budsjettert avsetning til fondet i regnskapet 2024.

Beløp i 1000	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fordeling Disposisjonsfondet							
Flyktningefond	-114	-114	0			0	0
Disposisjonsfond	-50 024	-45 431	-961	-2 282	-3 682	0	0
Næringsfond kommunal del	-2 655	-2 703	-1 821	-1 671	-1 672	0	0
Næringsfond fiskeridel	-2 257	-2 257	-2 307	-2 247	-2 247	0	0
Rentereguleringsfond	-8 000	-8 000	-8 000		0	0	0
Fremtidig premieavvik	-20 000	-20 000	-20 000		0	0	0
Folkehelsefond	0	0	-1 000	-1 000	-1 000	0	0
Pandemifond	0	0	-4 622		0	0	0
Sum Disposisjonsfond	-83 050	-78 505	-38 711	-7 200	-8 601	0	0

e) Vesentlige avvik fra budsjettpremiser og budsjett

Vesentlige budsjettavvik Bevilgningsoversikt § 5-4 første og andre ledd er kommentert under programområde kapitlene.

Vesentlige budsjettavvik Bevilgningsoversikt §5-5 første og andre ledd

Investeringsramme i varige driftsmidler regulert budsjett for 2024 er på kr 119,6 mill. Sum investeringsutgifter ble på 120,797 mill.

Det ble bruk 41,6 mill. i lån i 2024 for å dekke investeringskostnadene. Dette var ubrukte lånemidler fra tidligere år. Rest ubrukte lånemidler 31.12 er på kr. 6.863 mill.

Budsjettavvik i hht. Bevilgningsoversikt § 5-5 andre ledd er kommentert i programområdene i årsmeldingen.

f) Nøkkeltall

Fram til 2019 har Vågan kommune vært i KOSTRA- gruppe 11.

I KOSTRA for 2021 er Vågan plassert i kommunegruppe 2, dvs. kommuner med 2000 til 9999 innbyggere og middels eller høye korrigerte inntekter.

Tre indikatorer er sentrale for å kunne vurdere kommunens økonomiske utvikling og stilling:

- **Fondsgrad** – her definert som disposisjonsfond per 31.12. som andel av årets brutto driftsinntekter. Disposisjonsfond viser beholdningen av reserver til valgfrie drifts- eller investeringsformål.
- **Gjeldsgrad** – her definert som netto lånegjeld per 31.12. som andel av årets brutto driftsinntekter. Netto lånegjeld tilsvarer i praksis alle rentebærende innlån med fradrag for alle utlån og for ubrukte lånemidler.
- **Resultatgrad** – her definert som årets netto driftsresultat som andel av årets brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat viser hvor mye som er igjen av drifts- og finansposter for å finansiere investeringer eller bygge opp reserver. Brutto viser driftsinntekter på sin side summen av statlige overføringer, skatteinntekter, salgs- og leieinntekter samt inntekter fra andre kommuner.

Resultatgrad vil bli omtalt under kommunens handlingsregler.

Fondsgrad

Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. Størrelsen på disposisjonsfondet er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er den delen av reservene som best gir uttrykk for den økonomiske handlefriheten. Det finnes ingen klar norm for disposisjonsfondets størrelse, men i en rapport om økonomiske nøkkeltall anbefaler Telemarksforskning at disposisjonsfondet utgjør mellom fem og ti prosent av kommunens inntekter.

Dess mindre handlingsrom kommunen har i sin ordinære drift, dess viktigere blir det å ha et disposisjonsfond som kan møte plutselige utfordringer, eller som kan benyttes til å delfinansiere investeringer for å holde gjeldsgraden nede.

Vågan kommune har per 31.12.2024 et disposisjonsfond på kr. 0.

Ubundet kapitalfond er pr 31.12.2024 på kr. 5,2 mill.

Parkeringsfondet er pr 31.12.2024 på kr. 7,5 mill.

Gjeldsgrad

Vågan kommune har per 31.12.2024 en saldo på rentebærende innlån på kr 1,472 mill.

Beløp i 1000	2020	2021	2022	2023	2024
Startlån	-173 688	-186 096	-198 556	-213 927	-230 067
Lån til andres inv.					-7 738
Minimumsavdrag					-5 235
Selvkostlån	-261 959	-306 279	-345 404	-367 175	-400 211
Andre lån	-1 081 557	-1 097 223	-1 127 636	-1 166 521	-1 072 335
Total lånegjeld	-1 517 204	-1 589 598	-1 671 596	-1 747 623	-1 715 586
Rentebærende gjeld	-1 081 557	-1 097 223	-1 127 636	-1 166 521	-1 072 335

g) Handlingsregler

Hensikten med å vedta langsiktige finansielle måltall er å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

I Vågan kommune har vi vedtatt følgende finansielle måltall, som legger føringer for hvordan vi innretter den langsiktige økonomiplanleggingen:

- Netto drifts Resultat minst 1,75 % av brutto driftsinntekter: Resultat 2024 –7,0 %
- Disposisjonsfond minst 10 % av sum driftsinntektene: Resultat 2024 0 %
- Netto lånegjeld maks 85 % av driftsinntektene: Resultat 2024 126 %

Handlingsregel 1: Netto driftsresultat på 1,75 % av brutto driftsinntekter

Dette er den viktigste indikatoren for å vurdere kommunens økonomiske tilstand.

Netto driftsresultat viser hvor mye som er igjen av drifts- og finansposter for å investere eller bygge opp reserver.

Overskudd er ikke det primære målet for kommunen, men vil ha betydning for handlingsrommet kommunen har for å opprettholde gode tjenester i fremtiden, og til å møte uforutsette utgifter og rentepøkninger.

Brutto driftsinntekter viser på sin side summen av statlige overføringer, skatteinntekter, salgs- og leieinntekter samt inntekter fra andre kommuner.

Ved tolking av resultatgrad er det imidlertid viktig å huske på at indikatoren også har noen svakheter:

1. **Betalte avdrag** på lån er en utgift i kommuneregnskapet, og denne virker inn på netto driftsresultat. Derimot er det avskrivningene – “kapitalslitet” – og ikke avdragene som best viser hva kommunen taper i verdi på eksisterende eiendeler (sagt på en annen måte: hva kommunen måtte satt av for å opprettholde verdien på eiendelene), og denne størrelsen virker ikke inn på netto driftsresultat.
2. **Bruk av bundne fond** fører ofte til at man samtidig får en driftsutgift, mens avsetning til bundne fond kommer ofte av at man samtidig har fått en driftsinntekt. Alle driftsinntekter og -utgifter virker inn på netto driftsresultat, mens fondsføringer ikke gjør det samme. Dermed kan det oppstå tilfeldige variasjoner i netto driftsresultat som ikke nødvendigvis gir uttrykk for tilsvarende endringer i handlingsrommet.

Finansforvaltning

a) Aktiva

Denne tabellen viser ledig likviditet pr 31.12 i de årene som vises her.

For 2024 har det vært nødvendig med opptak av kassekreditt. Limit på kassekreditten er 300 mill og det har vært bruk på 215 mill i perioder. 31.12.24 var det brukt 188 mill. Likviditeten er lav og for å dekke opp for den har vi også vært nødt til å bruke av premiefondet for å dekke pensjonspremien til KLP.

I hht. Finansreglementet pkt 3.2 Skal det kun plasseres som innskudd i bank. Tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 3 mnd. og et enkelt innskudd skal ikke utgjøre mere enn 50 mill. av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og gjeldsporteføljen sett i sammenheng.

Vi hadde ingen ledig likviditet i 2024 og rentebinding på gjelden via renteswap som gjorde at vi ikke plasserte noen midler i 2024.

Endringen fra 2020 til 2021 er Vågan Eiendom KF som er en del av IB til 2022

Beløp i 1000	2020	2021	2022	2023	2024
Ledig likviditet og midler til driftsformål	214 572	427 499	144 718	24 302	26 395
Sum Bankinnskudd	214 572	427 499	144 718	24 302	26 395

b) Passiva

I passivaklassen (finansiell gjeld) rapporteres det på én kategori - gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler.

Årsmelding 2024

I hht. finansreglementet skal minst 33 % av gjeldsporteføljen være sikret i fastrente for lån som skal finansiere investeringer, dvs. uten Husbanklånene.

Når vi hensyntar porteføljen sin gjeld så er bare 23 % sikret pr 31.12.2024. Det ble høsten 2024 vedtatt nytt finansreglement som skal være gjeldende fra 01.01.2025 slik at sikringen skal økes i løpet av 2025 til minimum 33 %. Gammelt reglement viser til en sikring på 25 %.

Det har ikke vært gunstige tilbud på fastrenter i 2024 som har gjort at vi ikke sikret mere i 2024.

Beløp i 1000	2020	2021	2022	2023	2024
Gjeldsportefølje					
Kommunalbanken					
Lån til flytende rente (3M NIBOR + margin)	709 365	780 541	850 143	631 865	532 304
Grønn p.t. rente					2 662
Lån til flytende rente (pt-rente)	108 274	92 860	103 351	174 004	177 636
Fastrente	3 148	3 001	2 782	112 227	220 074
KLP Kommunekreditt					
Lån til flytende rente (3M NIBOR + margin)	532 227	527 099	517 051	616 799	592 615
Sum Lån til egne investeringer	1 353 014	1 403 501	1 473 327	1 534 895	1 525 291
Husbanken					
Lån til flytende rente	173 688	186 096	177 311	200 502	218 442
Fastrente			21 244	12 227	11 625
Sum lån til videreformidling	173 688	186 096	198 555	212 729	230 067

Rentebytteavtalene

Det betales en fastrente på 4,3 % på rentebytte avtalen på 80 mill. med flytende rentesats 3 MND NIBOR som motpost.

Det betales en fastrente på 4,66 % på rentebytte avtalen på 50 mill. med flytende rentesats 3 MND NIBOR som motpost.

Finansiell eiendel Sikring i 1000	Beløp	Utløp år
Rentebytteavtale Nordea	80 000	2 033
Rentebytteavtale Nordea	50 000	2 032
Sum sikringer	130 000	

Finansrapport

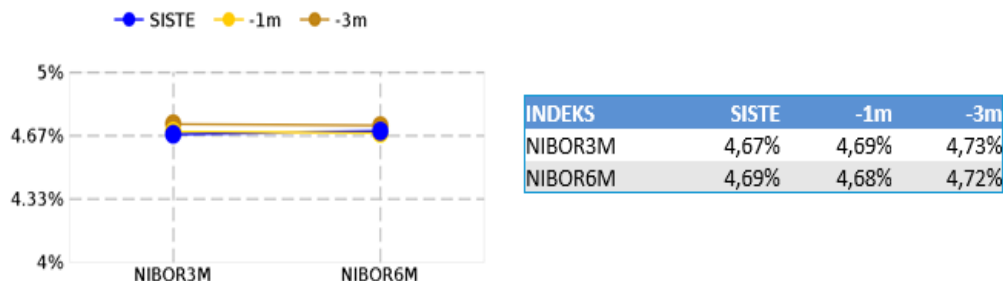
Alle tall under er hentet ut 24.03.2025. Analysedato 31.12.2024

Rapporten viser tall inkludert Husbank lånene.

Alle NIBOR renter har vi et påslag på 0,6 % margin på.

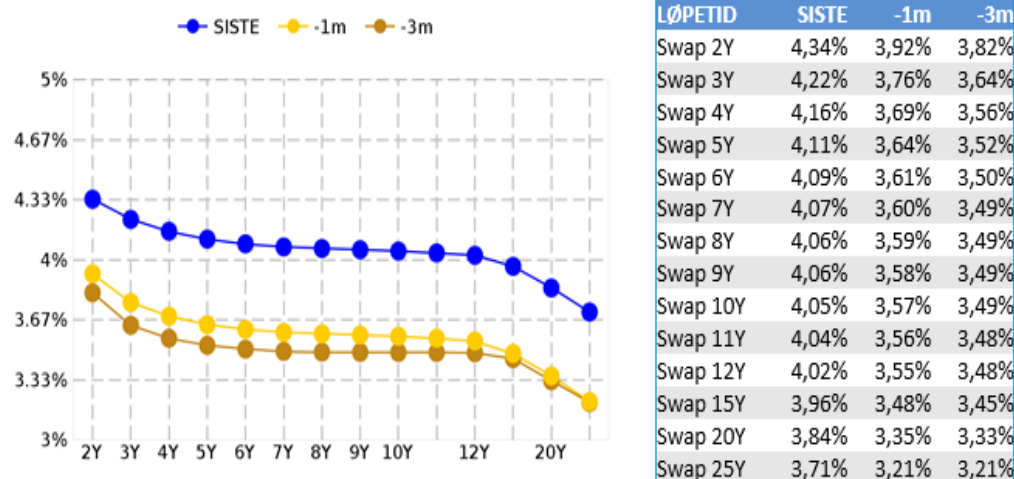
På rapportdagen var NIBOR3M 4,67%, NIBOR6M 4,69% og 10-års swaprente 4,05%. Grafer og tabeller nedenfor viser en nærmere oversikt.

Flytende renter (NIBOR)

3 måneders NIBOR er den mest benyttede referanserenten for flytende rente i Norge. Dette er en flytende rente som varer i 3 måneder av gangen. Lån tilknyttet NIBOR har normalt i tillegg et marginpåslag fra banken. Endringer i NIBOR vil relativt raskt påvirke rentekostnaden for lån med flytende rente.

Fastrenter

Bankenes fastrenter settes med utgangspunkt i swaprentene. Swaprentene som vises her utgjør "sålen" for fastrenten man kan få på et lån. Banken legger normalt i tillegg et marginpåslag på swaprenten, og i sum utgjør dette den fastrenten man kan inngå.

Tips: Om den blå grafen er relativt flat, indikerer dette at markedet ikke forventer store renteøkninger fremover. Er grafen brattere legger markedet til grunn at rentene skal opp.

Kommunen er sårbar for store renteendringer grunnet høy gjeld. Vi har i 2024 ikke økt gjelden. Dekning av investeringsutgifter har blitt gjort med ubrukte lånemidler og salg av eiendom i vesentlighet.

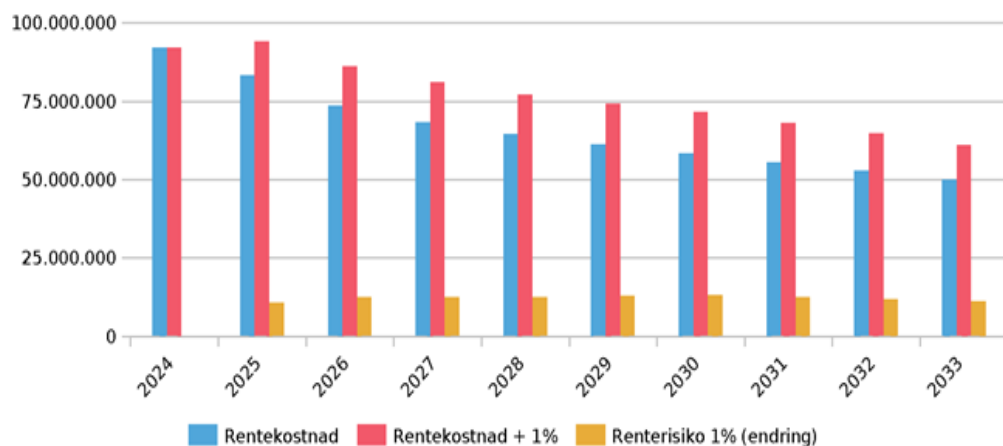
En enkel stresstest av renterisikoen der renten endrer seg raskt med 1 prosent viser at rentekostnadene vil endre seg med nesten 10,7 millioner i 2025 i hht ventet rentekurve og ingen økning av lånegjelden. Det er for budsjett 2025 ikke vedtatt nye opptak av lån annet enn for selvkostområdet VA. Andre investeringer skal dekkes av videre salg av tomter og eiendommer for at gjeldsgraden skal bli lavere de neste årene.

Årsmelding 2024

Tabellen og diagrammet nedenfor viser endring (rentesensitivitet) i rentekostnader dersom den flytende renten øker med 1% (100bp). Rentekostnadene inkluderer effekten av eventuelle derivater, forventede refinansieringer og simulerte nye låneopptak i porteføljen.

Periode	Rentekostnad	Rentekostnad +1 %	Andel økning renterisiko 1%
2024	92.136.928	92.136.928	0
2025	83.379.458	94.131.385	10.751.926
2026	73.686.344	86.217.390	12.531.047
2027	68.423.449	81.039.772	12.616.323
2028	64.641.170	77.120.167	12.478.997
2029	61.221.545	74.229.381	13.007.836
2030	58.442.636	71.548.561	13.105.925
2031	55.597.115	68.042.883	12.445.767
2032	52.978.120	64.803.859	11.825.739
2033	50.002.629	61.149.958	11.147.329

Denne endringen med 100 bp (1%) vil potensielt medføre 0 kr høyere rentekostnad for inneværende år, og inntil totalt 109.910.890 kr over de 10 kommende årene.

Gjeldsporteføljens gjennomsnittlige kapitalbinding er 14,27 år og den gjennomsnittlige rentebindingen er 0,73 år. I porteføljen har 4,02% en kapitalbinding på 1 år eller mindre, og 83,58% har en rentebinding på 1 år eller mindre. Uten derivater hadde 83,58% av porteføljen hatt en rentebinding på 1 år eller kortere.

	Rentebinding (år)	Rentebinding (kr)	Kapitalbinding (år)	Kapitalbinding (kr)
0-1 År	0,11	1.467.105.461	0,50	70.640.136
1-2 År	1,40	13.026.915	1,50	70.877.561
2-3 År	2,40	13.043.468	2,50	71.032.356
3-4 År	3,16	63.435.411	3,50	71.000.450
4-5 År	4,41	198.749.198	4,50	71.272.629
5-6 År	0,00	0	5,49	69.765.541
6-7 År	0,00	0	6,49	67.387.887
7-8 År	0,00	0	7,49	67.576.499
8-9 År	0,00	0	8,49	67.692.286
9-10 År	0,00	0	9,49	67.140.883
Over 10 År	0,00	0	20,38	1.060.974.230
Totalt	0,73	1.755.360.453	14,27	1.755.360.453

OBS! I analysen av finansiell risiko inkluderes ikke effekten av forventede refinansieringer i porteføljen.

Årsmelding 2024

Tabellen nedenfor viser periodisk utvikling i gjeldens volum og rente. OBS - rapporten viser periodenes beregnede gjennomsnittlige lånevolum, ikke inngående eller utgående balanser.

Periode	Løpende lån	Refinansierte lån som forfaller	Sum løpende og refinansierte lån	Snittrente løpende lån	Snittrente hensyntatt refin. og simulerte lån
2024	1.764.466.443	0	1.764.466.443	5,22%	5,22%
2025	1.719.958.093	0	1.719.958.093	4,85%	4,85%
2026	1.649.113.472	0	1.649.113.472	4,47%	4,47%
2027	1.578.140.577	0	1.578.140.577	4,34%	4,34%
2028	1.507.111.387	0	1.507.111.387	4,29%	4,29%

Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall for gjeldsporteføljen for VÅGAN KOMMUNE i Vågan kommune.

	31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024
Utestående nettobalanse	1.755.360.453	1.755.028.931	1.753.160.629
Utestående bruttobalanse	1.755.360.453	1.755.028.931	1.753.160.629
Utestående nominelt i derivater			
Derivater i % av restgjeld			
Gjennomsnittlig rente siste 12 mnd	5,22%	5,23%	5,15%
Gjennomsnittlig rente eks. derivater siste 12 mnd	5,22%	5,23%	5,15%
Rentekostnader siste 12 mnd	92.150.175	92.713.954	89.400.360
Rentekostnader eks. derivater siste 12 mnd	92.150.175	92.713.954	89.400.360
Rentebinding (år)	0,73	0,66	0,70
Andel rentebinding < 1 år	83,58%	87,24%	87,02%
Rentebinding (år) eks. derivater	0,73	0,66	0,70
Andel rentebinding < 1 år eks. derivater	83,58%	87,24%	87,02%
Kapitalbinding (år)	14,27	14,37	13,86
Andel av kapitalbinding < 1 år	4,02%	3,84%	6,86%

På analysedagen var snittrenten (siste 12 mnd) 5,22% (30/360 basis) på utestående nettobalanse 1.755.360.453 kr. Rentekostnad (siste 12 mnd) frem til analysedato er 92.150.175 kr.

Det finnes 1 ulike låntakere. Den største av disse er Vågan kommune med en andel på 100% tilsvarende 1.755.360.453 kr.

Inkludert i denne Nettobalansen er Husbanklånene.

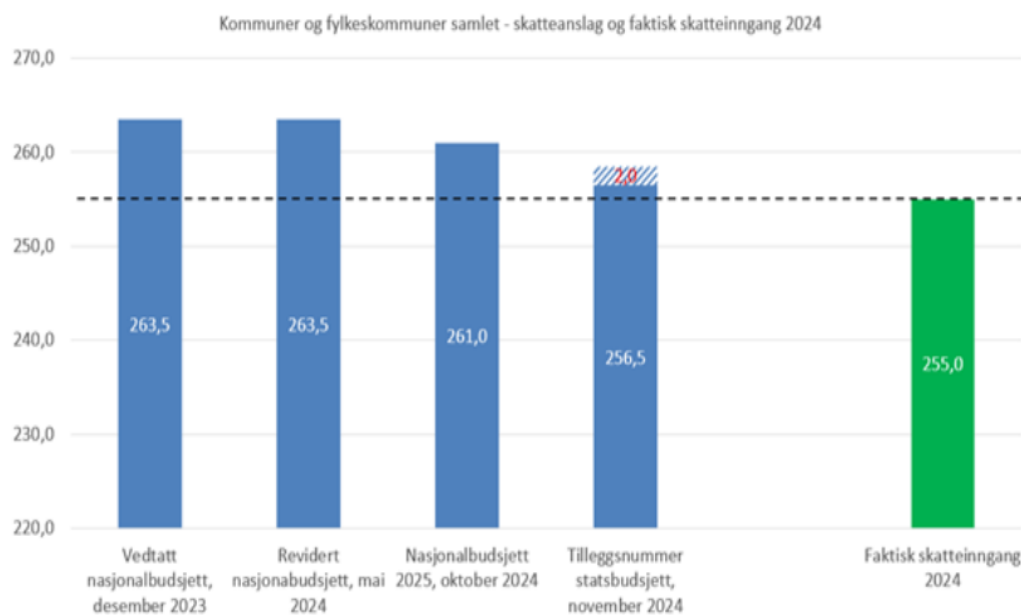
Økonomisk status og utvikling

Den Økonomiske status og utvikling

Skatteinngangen for kommunesektoren i 2024 var 1,4 prosent høyere enn i 2023.

Anslagene på kommunesektorens skatteinngang har gradvis blitt redusert gjennom 2024, men faktisk skatteinngang ble likevell om lag 1 prosent lavere enn de siste anslaget fra november 2024. Dette skyldes både at veksten i løpende innbetalinger av forskuddstrekk og forskuddsskatt for 2024 ble mindre enn forventet og at avregningsoppgjørene for foregående skatteår ble svakere enn i tidligere år.

Figuren under viser utviklingen i skatteanslag for 2024 sammenliknet med faktisk inngang for hele kommunesektoren. Forskjellen mellom opprinnelig skatteanslag og faktisk skatteinngang tilsvarer om lag 1 500 kroner pr. innbygger

Frie inntekter 2020 – 2024

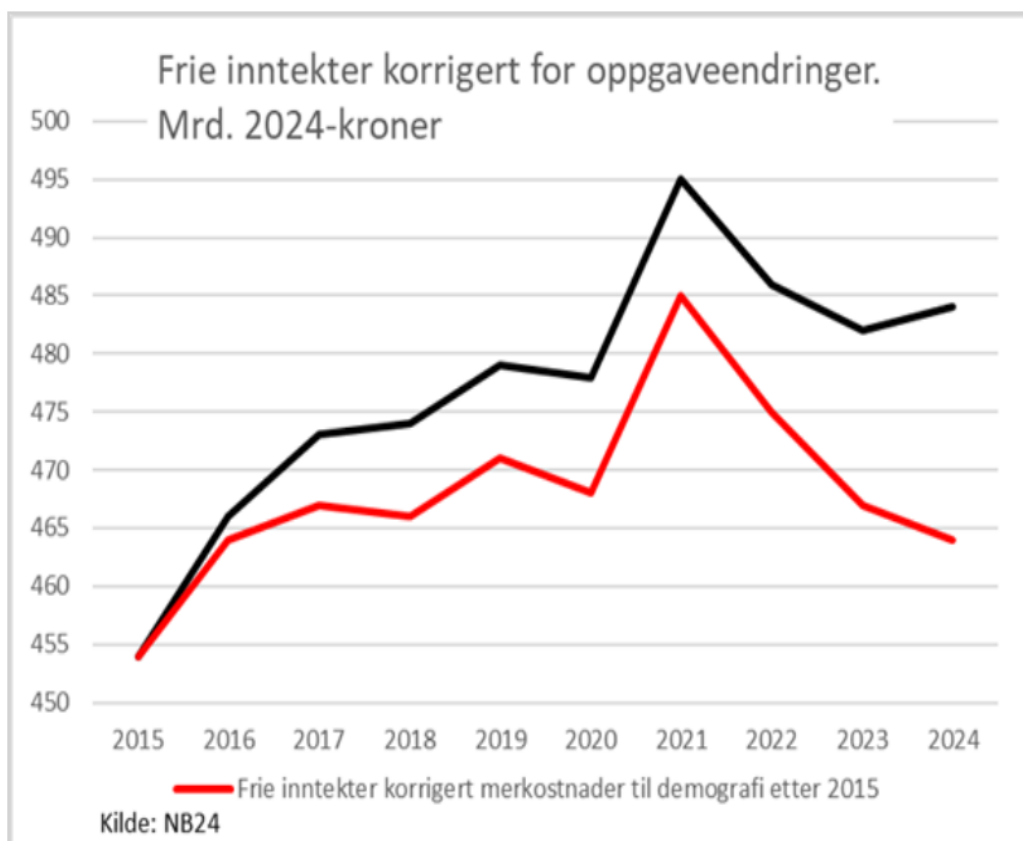
Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør om lag 72 prosent av kommunesektorens samlede inntekter. Dette er inntekter som kommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jevne ut de økonomiske forutsetningene for at kommunene skal kunne gi et mest mulig likeverdig tjenestetilbud over hele landet.

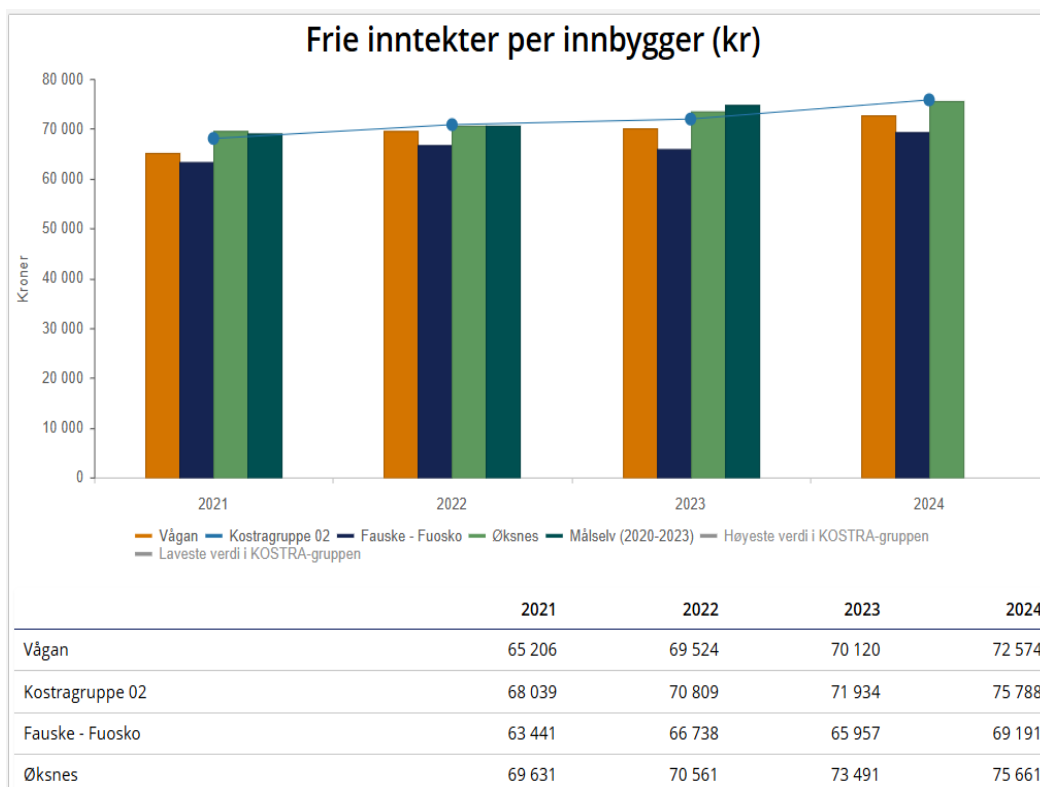
De øvrige inntektene består av øremerkede tilskudd, gebyrer og momskompensasjon.

Figur 1 viser den reelle utviklingen i frie inntekter fra 2015 sammen med anslagene fra NB 24 for 2023 og 2024. Det har vært merskattevekst i alle årene i perioden og merkostnadsvekst etter 2017 bortsett fra det helt spesielle korona-året 2020. I 2021 og 2022 var merskatteveksten svært stor. Til tross for det falt det reelle inntektsnivået kraftig fra 2021 til 2022 fordi kostnadsveksten i 2022 ble langt høyere enn ventet samtidig som merskatteinntektene i 2021 i hovedsak var midlertidige. I 2024 ligger det an til at veksten i frie inntekter ikke vil være stor nok til å matche de økte kostnadene knyttet til endringene i befolkningens størrelse og sammensetning og merkostnader til pensjon.

Merskatteveksten som i hovedsak har kommet sent på året har bidratt til at disposisjonsfondene reelt sett er mer en doblet fra 2015 til 2022. Disposisjonsfond er ment å kunne brukes til å dekke opp for midlertidige utgiftsøkninger og inntektsbortfall, og eventuelt delfinansiere investeringer eller redusere gjeld. Derimot bør en ikke legge opp til å bruke slike fond til den løpende driften, men mindre kommunen opplever en midlertidig inntektssvikt eller merkostnad.

Figur 1: Frie inntekter korrigert for oppgaveendringer. Kilde: TBU for kommuneøkonomien, høsten 2023

Det nasjonale utfordringsbildet nå bærer preg av et redusert handlingsrom i kommunesektoren, ved innføringer av nye bemanningsnormer de siste årene, og høyere krav innenfor flere områder, samtidig som det er en høy vekst i ressurskrevende tjenestebehov innenfor omsorgstjenester. Den økonomiske veksten i kommunesektoren forventet å bli lavere framover. Vi blir flere eldre, og utgifter til pleie, omsorg og pensjon vil øke. Vi blir færre i yrkesaktiv alder, og skatteinntektene vil avta. På nasjonalt må det forventes en omdisponering av ressursinnsats fra skolesektoren til omsorgssektoren på grunn av fallende elevtall og dermed fallende kostnadsbehov.

Det er i gang flere investeringer som er slutføres i 2024/2025:

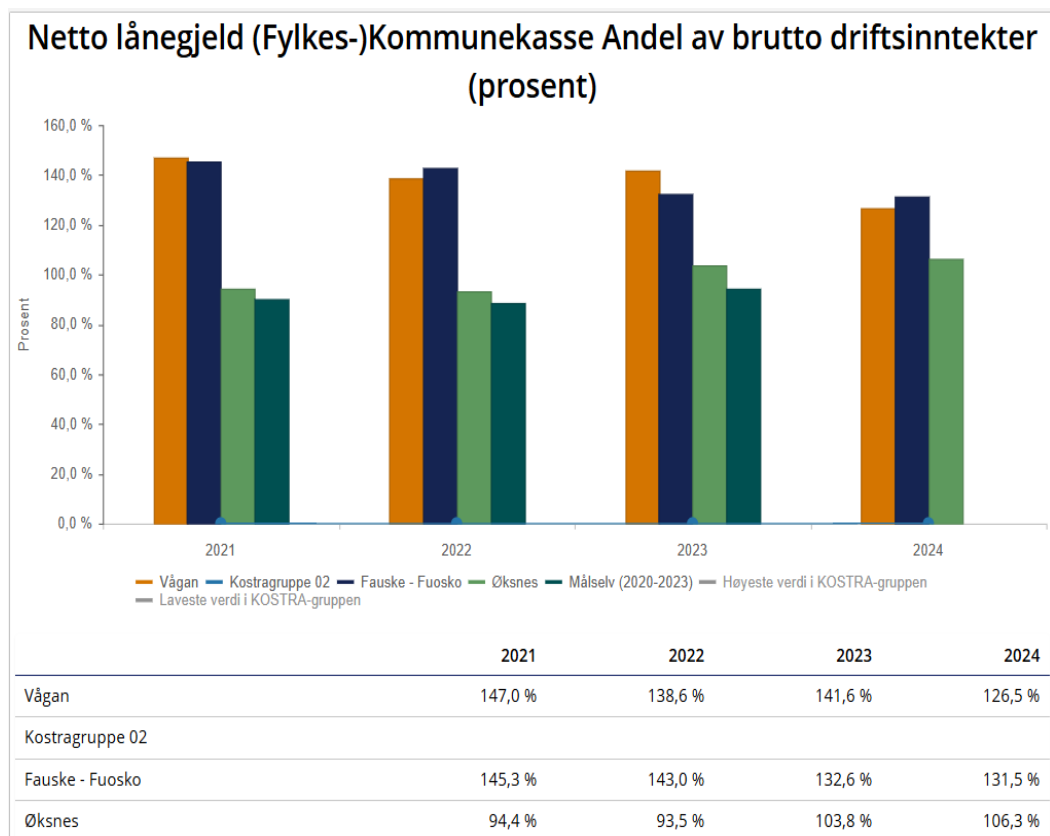
- Gimsøy skole
- Kongsstien habiliteringsboliger
 - Aktiv Kabelvåg
 - Solhagen

I tillegg er det større investeringer innenfor vann og avløp i 2024. Avslutning Garsosen avløp og igangsetting av Storgata i Svolvær.

Med store investeringer øker også lånegjelda til kommunen, og for å kunne gi et godt tjenestetilbud til nye og eksisterende innbyggere investerer vi i forkant av veksten.

Dette innebærer en økt gjeldsgrad i en periode, der en større andel av inntektene våre går med til å betjene lån. Med en høy lånegjeld er kommunen spesielt sårbar for renteøkninger, og dersom befolkningsveksten blir forsinket eller investeringsbehovet øker vil gjeldsgraden øke ytterligere.

For å få kontroll på den økonomiske utviklingen er det behov for å ta i bruk virkemidler for å dempe gjeldsgraden og sikre at vi får den veksten vi ønsker, i områder der vi har kapasitet slik at veksten ikke utløser ytterligere investeringsbehov. Det er behov for å tilpasse økonomien til utfordringsbildet gjennom effektivisering og reduserte driftskostnader.

Kommunale foretak

Vågan Havnevesen KF - Årsmelding for 2024

Oppsummering:

Havnevirkksomheten hadde betydelig vekst og et svært godt år i 2024.

Kystruten var i normal drift og ble operert av Hurtigruten AS med 7 fartøy og Havila AS med 4 fartøy, totalt 11 fartøy. Vi ser at kystruten i tillegg til sin vanlige drift har fått forsterket betydning som reiselivsprodukt med særlig mange asiatiske turister høsten 2024.

Skreisesongen på våren ble på nytt heller svak med lite fisk på innsiden av Lofoten. Til tross for dette var det endel aktivitet med besøk av fiskebåter, og da primært til Svolvær og Henningsvær, som med sine mange fiskeribedrifter har seilt opp til å bli kommunens største fiskerihavn. Laukvik fiskerihavn representerer med mottak av fisk fra yttersiden et viktig supplement for flåten.

Den maritime bedriftsklyngen i Svolvær består av 4 verksteder og en stor variasjon av spesialistbedrifter og utstyrsleverandører. Totalt sett bidrar dette miljøet til besøk av en stor og variert flåte hele året, og som samlet sett gir positive ringvirkninger for lokalsamfunnet vårt.

Reiselivsnæringen er inne i en betydelig vekst, noe vi ser gjennom økt aktivitet i Svolvær, men også i Henningsvær. Det ga mye trafikk i Svolvær havn fra RIB, Trollfjordbåter, fisketurisme og seilskuter, i tillegg til at det er viktig for handel og restauranter. Vi hadde normalt besøk fra fritidsbåter på sommeren.

Vi fikk besøk av totalt 74 cruise fartøy gjennom året, primært ekspedisjonsfartøyer til Svolvær. Foruten et normalt sommerbesøk, skjer veksten høst, vinter og vår, noe som er svært positivt.

Vågan havnevesen KF hadde faste og stabile inntekter fra utleie av kontorer, godsekspedisjon, hybler til hurtigbåt, maritime bedrifter mv. Våre lokaler var fullt utleid gjennom 2024. Vi hadde fortsatt nedgang i landet godsmengde, men en fortsatt økt tonnasje til våre havner viser betydningen av cruise- og annen passasjertrafikk.

Inntektene til Vågan havnevesen KF økte i 2024 med 17 % til kr. 17.740.000,-. Økt aktivitet og omsetning medfører imidlertid også økte driftskostnader. Tilsvarende ser vi at et høyt rentenivå gir regnskapet en høy finanskostnad sammenliknet med tidligere år.

Oppsummert ga havnedriften et positivt netto driftsresultat/mindreforbruk på kr. 1.877.750, -. Mindreforbruket er avsatt til disposisjonsfond for å dekke vedlikehold og planlagte investeringer de kommende år. Disposisjonsfondets saldo etter årets avsetning i 2024 utgjør kr. 6.444.926, -.

Investeringer i 2024 var fornyelse/reparasjon av Sydkaia (hurtigrutekaia), Kartlegging/utredninger i prosjektet Renere Svolvær havn, fornying av flytebrygger i Digermulen, Kleppstad og i Svolvær gjestehavn, oppgradering av LED-lys i havneområdene i Svolvær, samt kjøp av nye aksjer for 1 million kroner i Plug Vågan AS i forbindelse med etablering av landtrømanlegg i Svolvær i 2025.

Ole Osland
Havnesjef

Lofoten kulturhus KF

Styrets årsberetning 2024

Utdrag av årsmelding fra Lofoten kulturhus KF:

Lofoten kulturhus KF har ansvar for drift av Lofoten kulturhus og Svolvær filmteater.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i foretaket er etter vår oppfatning godt. Det har vært lavt sykefravær i foretaket i 2024. Foretaket har ikke hatt noen skader eller ulykker i 2024.

Ytre miljø

Driften ved Lofoten kulturhus KF påvirker ytre miljø til en viss grad. Men vi forsøker å tenke miljø i vår drift.

- Vi har fjernvarme!
- Vi har ledlys!
- Vi sorterer søppel!
- Vi forsøker å programmere artister som er på turne!
- Vi bruker gjenvinningsplastglass!
- Vi jobber med å iverksette grønn rider!

Styret og dets virksomhet

Harry Strøm (AP)	Leder
Sissel Pedersen (H)	Nestleder
Andreas Thorvardarson (H)	Styremedlem
Lise Strømqvist (SV)	Styremedlem
Jarl Gåsvær (MDG)	Styremedlem
Paul-Einar Olsen (Lofotrådet)	Styremedlem
Brita Skare Malvik (Ansatterep.)	Styremedlem

Det har vært gjennomført 7 styremøter og 14 saker.

Styregodtgjørelser

Det ble utbetalt kr. 47 919,96 i godtgjørelse til styrets medlemmer i 2024.

Internkontroll

Vågan kommune har avtale med Sør-Troms HMS tjenester AS, dette gjelder også de kommunale foretakene. Vi kjøper inn tjenesten som brannvernleder.

Målsetting HMS for Lofoten kulturhus KF

Vi ønsker at våre ansatte skal ha et arbeidsmiljø som gir trygghet og god helse. Ingen skal utsettes for fysiske eller psykiske belastninger som kan skade helse og velferd.

-Vi har alle et ansvar for å nå våre mål!

Bedriften skal forhindre ulykker og verne det ytre miljøet for forurensing.

Økonomisk internkontroll

Vi har en vedtatt økonomisk internkontrollrutine som beskriver hvordan vi jobber for å sikre en betryggende håndtering av vår økonomi.

Instruksen for økonomisk internkontroll skal definere og gjøre tydelig hvordan økonomien i Lofoten kulturhus KF skal ledes og styres, slik at håndtering av økonomiske saker skjer på en betryggende måte i tråd med lover, forskrifter og regler fastsatt av Vågan kommunestyre. Instruksen skal gjøre tydelig hvordan økonomien i foretaket er organisert og hvilke rutiner som gjelder, herunder hvilke roller og ansvar de involverte har i økonomiske saker.

Økonomiske internkontrollrutiner for foretaket er i utgangspunktet dekket av Vågan kommunes «Økonomiske internkontrollrutiner». Disse er ytterligere presisert i vår instruks for økonomisk internkontroll.

Innholdet i instruksen er våre rutiner innenfor:

Fakturering

Betalinger

Reise og reiseregninger

Lønn

Årsbudsjett og budsjettoppfølging

Likestilling/ Diskriminering

Vi arbeider for likestilling, vi er opptatt av at alle kjønn har de samme mulighetene.

Av våre fast ansatte er vi tre kvinner og tre menn. I styret sitter det tre kvinner og fire menn.

Vi arbeider aktivt og målrettet med å fremme likestilling og hindre diskriminering innen vårt virkeområde. Vi tilbyr likeverdige tjenester til hele befolkningen og vårt program skal treffe alle med hensyn til bl.a. kjønn, minoriteter og funksjonsevne.

Programmering

Vi sørger for, i vår programmering, at vi har alle kjønn representert på scenen.

Tilgjengelighet i sal

Lofoten kulturhus er designet for svaksynte (skilt i braille og følgestriper på gulvet) det er også gjort plass til rullestoler i salene.

Lyd

Publikum med nedsatt hørsel har anledning å knytte seg opp mot vårt infrarøde system som forsterker lyden, enten direkte i høreapparat eller i våre apparater som vi har til utlån.

Etisk standard

Kommunen har utarbeidet og iverksatt etiske retningslinjer i kommuneorganisasjonen, som også Lofoten kulturhus KF er en del av.

I enhver organisasjon møtes etiske utfordringer både i møte med personlige holdninger og ferdigheter, ulike valgsituasjoner, organisasjonskultur og innen ledelse. Etikk er systematisk refleksjon over hvordan ting kan være, hva som er rett og galt, godt og vondt, rettferdig og urettferdig i ulike situasjoner. Etikk handler også om å bli enige om et sett av verdier, hvordan verdien skal komme til syne i praksis og om å forstå konsekvenser av handling. Det er de faktiske handlingene hos ansatte og styremedlemmer som danner grunnlaget for foretakets omdømme hos innbyggerne.

Vi legger til rette for alle innbyggerne i Vågan, i både hvordan vi programmerer kulturhus og kino og hvor tilgjengelig husene er.

Lofoten kulturhus KF

Lofoten kulturhus har i 2024 gjennomført planlagte forestillinger og arrangement i henhold til program. Programeringen på kulturhuset gjøres slik at vi stort sett skal kunne drifte dette med eget personell. Vi har minimalt behov for innleid hjelp.

Faste ansatte:

Lofoten kulturhus: 4,7 årsverk (herfra drives adm. kino også)

Svolvær filmteater: 0,39 årsverk

I tillegg kommer timeansatte på kulturhus og kino i form av kinoverter, vertskap, bærehjelp og riggehjelp.

Visjon:

"Lofoten kulturhus skal være et kraftsenter for kreativ utfoldelse".

Aktivitet og besøkstall 2024

Billettsalget i Lofoten kulturhus i 2024 har vært godt. Vi opplever at vårt program treffer godt.

Totalt billettsalg gjennom Lofoten kulturhus:

2020	8417	
2021	9856	
2022	13583	
2023	18716	(12 049 uten Hølla/Kuba)
2024	16 263	(15 538 uten Hølla/Kuba)

Vi selger også billetter for LINK. Vi solgte billetter for Høllafest og Kubafest frem til mars 2024. Kurs og konferanse-markedet har enda ikke kommet opp mot tallene som var før pandemien. Men det var 8 julebords show i våre saler, arrangert av Thon Hotell Lofoten, som var godt besøk.

Hvem er Sceneverftet?:

Sceneverftet er et levende ungdomstilbud åpent for alle. Foreningen er en selvstendig, frivillig organisasjon som ble etablert i november 2016, som bl.a. produserer Musikalen i Vågan. Styret består av representanter fra aktører, deres foreldre/foresatte, Vågan kulturskole, Lofoten kulturhus og Vågans frivillige kulturliv.

Styret i Sceneverftet har ansvar for bl.a. økonomi, mens produksjonen administreres av en egen produksjonsledelse med et produksjonsteam. Disse sikrer at musikalen blir gjennomført hvert år, dette er et viktig møtested og tilbud til ungdom i Vågan.

Scenverftets formål er:

- Sceneverftet skal være et levende ungdomstilbud.
- Alle fra 13 år og oppover er velkommen til å være med på, foran, rundt eller bak scenen. Ingen forkunnskaper kreves.
- Sceneverftet skal være en lokal arena for utvikling av talenter innen alle aspekter ved kulturproduksjon.
- Sceneverftet skal levere kulturproduksjoner av høy kvalitet, som inkluderer et bredt lag av befolkningen, da både dyktige amatører samt profesjonelle.

2024 – musikalen

I 2024 satte Sceneverftet sette opp musikalen «Fame», det ble 3 forestillinger med 663 solgte billetter.

Musikalen har mesteparten av sine øvelser og ble ferdigprodusert i lokalene til Lofoten kulturhus.

Produksjon av forestillinger i våre lokaler

Det produseres en rekke lokale og regionale forestillinger i våre saler, i tillegg til Sceneverftet. Her nevnes:

- Russerevy
- Papa Panov
- Bremnes kabaret

Årsmelding 2024

- Konserter med lokale aktører
- Teater med lokale aktører
- Dans med lokale og regionale aktører

Svolvær Filmteater hadde i 2023 357 kino forestillinger og 8 303 publikummere. Kinoens produksjon sammenlignet med andre kinoer gir følgende bilde:

	2024				
					Endring %
Kinobygg	Forestillinger	Besøk	Snittbesøk	Omsetning (brutto)	(2023-2024)
Hurtigrutens Hus	465	11119	24	997861	-18,9%
Filmteatret	357	8303	23	766750	-29,4%
Kulturfabrikken Sortland	268	13590	51	1267530	-28,1%
Meieriet Kino	606	14681	24	1500418,5	-23,1%

Svolvær Filmteater fortsetter å sette søkelys på kommersielle filmer som i hovedvekt retter seg mot barn og unge.

Svolvær filmteater har hatt flere spesialvisninger der det har vært besøk av regissører, skuespillere eller andre med tilknytning til filmen. Dette ønsker vi å fortsette med.

Besøkstallene på kino er vanskelige å forutse, fordi dette er avhengig av hvilke nye filmer som kommer. Vi ser at terningkast i VG og Dagbladet påvirker billettsalget vårt.

Økonomi:

Driftsregnskapet for 2024 viser et merforbruk på 1 861 395,-

Det legges innen budsjettregulering for 2025 til inndekning av merforbruket:

Konto 36290: 1 000 000,-

Konto 36500: 861 395,-

Lofoten kulturhus KF får rammeoverføringer fra Vågan kommune. Pr 2024 var dette 6 064 000. Dette er blant annet med å dekke husleie og lønn som var på 7 762 715,77 i 2024. (Totale driftsutgifter i 2024 var 12 647 566,-.) Foretaket er avhengig av rammeoverføringer fra kommunen og salgs- og leieinntekter for å dekke driftsutgifter og lønn

Billettsalget viser et negativt resultat på -360 503,-. Dette er uventet, spesielt med tanke på at vi hadde et meget bra år med billettsalg i 2023. Det er viktig å merke seg at inntektene fra billettsalg i 2023, som tilhører 2024, ikke ble inkludert i regnskapet for 2024. Dette beløpet utgjorde 1 467 120,-.

Kinoen har levert et merforbruk på 204 903,- i 2024, noe som også bidrar til det totale merforbruket.

På avdrag og renter har vi et merforbruk på 248 275,-, som ytterligere forsterker den økonomiske utfordringen.

Årsmelding 2024

Aktiviteten innen kultur og kurs/konferanser har ikke nådd nivåene fra det siste normalåret, som var 2019. Dette kan tyde på at vi fortsatt er i en fase med lavere aktivitet og inntekter.

Det har vært en innkjøpsstopp i hele 2024, og vi har programmert nøkternt. Dette har ført til noe reduserte utgifter til innhold i kulturhuset, men det er fortsatt ikke tilstrekkelig for å dekke merforbruket.

Vårt mål er til enhver tid å optimalisere driften med mål om å spare utgifter og øke inntjening, uten at dette skal gå på bekostning av f.eks. barn og unge som vi forøker å sette søkelys på gjennom hele året.

Styret Lofoten kulturhus KF

Harry Strøm

Sissel Pedersen

Andreas Thorvardarson

Lise Strømqvist

Jarl Gåsvær

Paul-Einar Olsen

Brita Skare Malvik

Kommunens tjenesteområder

Sektor: Andre enheter

Kommentar til status økonomi

Tildelingskontoret

Andel utskrivningsklare økte kraftig i november og desember da kommunen ikke klarte å ta imot pasienter som ventet på kommunale tjenester. Årsaken til dette var at det var fullt belegg på Byparken, Marithaugen og heldøgnsbemannede omsorgsboliger. Hjemmetjenesten hadde også begrenset kapasitet til å kunne ta imot flere pasienter i denne perioden.

Med stort fravær på kontoret, har det også vært begrensede muligheter for en fullgod saksbehandling i hvert enkelt tilfelle, som det jobbes med å få på plass i første halvdel av 2025.

Velferdsteknologi

Kontoret har vært delvis nedlagt i 2025 som følge av sykdom.

Samtidig har Lofoten IKT og de ulike enhetene jobbet fram teknologiske løsninger som følges opp for å kunne effektivisere arbeidshverdagen til ansatte og brukere.

Felles utgifter

Det ble i 2024 budsjettet med vakante stillinger som tiltak nedtrekk med kr. 6,6 mill. Det ble kun tatt ned kr. 1,9 mill. slik at dette tiltaket endte med et avvik på kr. 4,7 mill.

Tiltak sykelønnsrefusjoner hvor det ikke brukes vikarer var budsjettet på kr. 3 mill. Det ble kun hentet inn kr. 227 tusen på dette tiltaket slik at det ble et avvik på kr. 2,772 mill.

Sektor: Stab/Støtte

Kommentar til status økonomi

Programområde stab og støtte består av følgende avdelinger:

- Servicetorget
- Lønn og Personal
- Lofoten IKT
- Økonomi
- Eierskapsenheten

I tillegg ligger de frikjøpte hovedtillitsvalgte, hovedverneombud og kommuneadvokat under dette programområdet.

Programområdet ledes av kommunalsjef stab og støtte.

Viktige resultater i 2024

- Opplæring, bistand og oppgradering av saksbehandler- og arkivsystemet WebSak.
- Veilede brukere inn mot rett tjenesteyter, og/eller rett saksbehandler – og fortløpende håndtert en rekke spørsmål og veiledning i skranke og på telefon.
- Servicetorget har saksbehandlet bostøtte, tildeling barnehage, skjenkebevillinger, bestilling av vigsel, TT-kort, ledsagerbevis og torgleie.
- Møtesekretær for politisk – forberedelse, innkalling, protokoll med mer.
- Møteromsbooking
- Salg av billetter til kulturhus og kino.
- Lønnsavdelingen kjører lønn, A-melding, rapportering mv. for ca. 1000 ansatte og totalt 5 enheter hver måned. I tillegg er lønnsavdelingen superbruker i Agresso for flere Lofotkommuner. Lønnsområdet har videre arbeidet godt med å fokusere på implementering av rutiner og systemer som skal effektivisere lønnsarbeidet og funksjonen for kommunen som helhet. I tillegg har lønnsavdelingen gjennom året hatt et viktig arbeid med implementering av nytt lønssystem som skal være operativt fra januar 2025.
- Revidering og utvikling av rutiner for lønnsarbeid, herunder utarbeidelse av årshjul for 2024 med frister etc. til alle lønnsansvarlige.
- Fokus på og arbeid med økt digitalisering av lønnsarbeid.

Årsmelding 2024

- Videreført påbegynt arbeid med effektivisering av digitale løsninger for lønnsarbeid og sykelønnsrefusjoner.
- Årlige lønnsforhandlinger og særskilte forhandlinger gjennomført av det administrative forhandlingsutvalget.
- Utarbeidelse og oppfølging av kompetanseplan for 2024 som ble vedtatt i AMU, samt administrering av bruken av kompetansemidlene, bistand ved utarbeidelse av søknader om kompetansemidler etc.
- Personalavdelingen arbeider intensivt med rekruttering og bistod med bl.a. annonsering, kandidathåndtering, ansettelsesmøter og kontraktskriving for til sammen ca. 241 utlyste stillinger i 2024 med om lag 963 søkere hvor det totalt sett har blitt foretatt 165 ansettelser. Personalavdelingen har videre vært sterkt knyttet til flere viktige prosjekter i kommunen, og er en bidragsyter og støttespiller for kommunens enheter og virksomheter på lønns- og personalrelaterte oppgaver. Avdelingen har videre hatt fokus på effektiviseringstiltak ved gjennomgang og revisjon av rutiner og prosedyrer i avdelingen.
- Ansettelse og oppfølging av lærlinger.
- Bistand til kommunens enheter ifm. sykefraværsarbeid, både generelt nærværsarbeid / arbeidsmiljøprosesser og bistand i en rekke enkeltsaker.
- Etablering av lederstøtte i kommunen i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter.
- Etablert og gjennomført opplæring i bruk av systemer og rutiner for nytilsatte ledere.
- Kontinuerlig gjennomgang av gamle/utgående innkjøpsavtaler og utlysning av nye anbudskonkurranser.
- Utarbeidelse og ferdigstilling av årsregnskap og årsmelding for kommunen, foretakene og kirkelig fellesråd.
- Arbeid med økonomisk internkontroll, rutiner etc.
- Agresso er løftet til skyløsning ERP kommune fra 01.01.2025 og standardisering av kontoplaner er gjennomført.
- Økt krav til skille mellom driftsregnskap og investeringsregnskap i samarbeid med enhetslederne.
- Kontinuerlig arbeid med digitalisering av økonomiarbeidet.
- Desentralisert utgående fakturering og tatt i bruk WEB løsninger.
- Pilotering av Telenor MBN-løsning for legekontorer og legevakt i Vågan.
- Utarbeidet anbud for telefoni, sentralbord og digital servicevert (videreføres i 2025).
- Skyløft og oppgradering av ERP-systemer i Vestvågøy.
- Skyløft og oppgradering av ERP-systemer i Flakstad og Vågan (produksjonsstart i 2025).

- Framføring av fiber til Laukvik-området gjennom Telenor (ferdigstilles sommer 2025).
- Midlertidig oppgaveløsning innen velferdsteknologi på grunn av sykdom i Vågan.
- Oppstart av eADM-prosjektet.
- Implementering av porteføljemetodikk og forvaltningsregime.
- Anskaffelse og pilotering av EPJ for legetjenestene (videreføres i 2025).
- Anbudsprosess for EPJ i pleie- og omsorgstjenester (videreføres i 2025).
- Forberedelser til pilotering av KI-løsninger (videreføres i 2025).
- Utskifting av aldrende servermaskinvare i datasenter Svolvær.
- Felles digital søknad om helse og omsorgstjenester for 4/5 kommuner i Lofoten med avlevering til EPJ PLO og ACOS Websak. Det jobbes med harmonisering av øvrige digitale skjema i samarbeidskommunene.
- Lofoten IKT har vært koordinator i Kompetanseløft i Digital transformasjon for strategisk ledelse i tre av fem kommuner i kommunesamarbeidet. Tre av totalt fire moduler ble gjennomført i 2024. Kompetanseløftet avsluttes i april 2025.
- Tilpassing av KOBO for å søke om kommunal gjennomgangsbolig.
- Eierskapsenheten, Drift og forvaltning og Vann og avløp er blitt Miljøfyrtårnsertifisert.
- Boligplan for Vågan kommune vedtatt av Kommunestyret.

Sykefravær stab og støtte

Det samlede sykefraværet innen programområdet stab og støtte var 3,78 % i 2024. Dette er ca. 5 prosentpoeng lavere enn i 2023 og er dermed en betydelig og veldig gledelig nedgang i sykefraværet.

Korttidsfraværet er relativt lavt hos alle enhetene i programområdet og er ca. på samme nivå som foregående år. Det har imidlertid vært en vesentlig nedgang i det langvarige sykefraværet i 2024, noe som gjør at det totalt sett er en betydelig nedgang i det samlede sykefraværet ved programområdet.

Dette jobber vi videre med

- Økt digitalisering / nytt telefonsystem / digital servicevert.
- Arbeid med oppdatering og revidering av arkivplanen og arkivrutiner.
- Arbeid med å flytte det fysiske papirarkivet i rådhuskjelleren.
- Fordeling av saksbehandleroppgaver på grunn av redusert bemanning.

- Kontinuerlig arbeid med og utvikling av internkontrollen, både sentralt og ute på enhetene.
- Utarbeiding av Strategisk kompetanseplan.
- Implementere nytt fagsystem for skolesektoren som ivaretar lønn- og fraværsregistrering.
- Kontinuerlig arbeid med rekrutteringsprosesser.
- Videre arbeid med innbyggerdialog og digitalisering.
- Digital beredskap og informasjonssikkerhet.
- Fortsette med gjennomgang av gamle/utgående innkjøpsavtaler og fortløpende arbeid med nye anbudskonkurranser.
- Videreutvikle Framsikt som et verktøy for virksomhetsstyring av Vågan kommune.
- Anskaffelse av turnusgenerator med fraværsprediksjon.
- Fortsette arbeidet med telefoni, sentralbord, digital servicevert, EPJ og KI-løsninger.
- Søke finansiering fra Statsforvalter for nødvendige prosjekter vs. digitaliseringsstrategi.
- Utarbeide ny informasjonssikkerhetsstrategi.
- Standardisere mobiltelefoni, bredbånd og rammeavtaler for datamaskiner.
- Kartlegge og søke finansiering for utbedring av telekomdekning i Lofoten.
- Delta i NTNU-prosjektet «Gunstig intelligens» (forutsatt realisering).
- Forankre og spre digitaliseringsstrategi og forvaltningsregime.
- Delta i Altinn Studio-prosjekt for evaluering av eksisterende skjema-løsninger.
- Skyløft og oppgradering av Værøy sitt ERP-system
- Overgang til ren RDS terminalserversystem

Politisk virksomhet

I 2024 er det behandlet følgende antall saker i Vågan kommune sine politiske organer (tall fra 2023 tas også med for sammenhengens skyld):

	2023	2023	2024	2024
	Politiske saker	Delegerte saker	Politiske saker	Delegerte saker
Kommunestyret	111		134	
Formannskapet	95	68	93	75
Hovedutvalg for helse, omsorg og forebygging (HOF):	22	59	47	58
Hovedutvalg for oppvekst, kultur og inkludering (OKI)	25	5	45	9
Hovedutvalg for miljø, plan og næring (MPN):	127	529	137	542

Kommentar økonomisk status for programområde stab og støtte for 2024

- Programområdet stab og støtte leverte samlet sett et regnskap med mindreforbruk i 2024, og det var kun Lofoten IKT av enhetene på stab og støtte som hadde et merforbruk i 2024, mens de andre enhetene hadde mindreforbruk/gikk i balanse.
- For Servicetorget skyldes mindreforbruket bl.a. lavere lønnsutgifter og lavere driftsutgifter enn budsjettet, samt merinntekter på salgs- og skjenkekontroller.
- Økonomiavdelingens mindreforbruk skyldes bl.a. viderefakturering fra avdelingen - i tillegg til egne regnskap har økonomiavdelingen vært regnskapsfører for Flakstad kommune og Flakstad Kirkelige fellesråd sommer / tidlig høsten 2024. Det har også vært en økt inntekt på innfordringsgebyrene og renteberegninger.
- For Lønn- og personalavdelingen skyldes mindreforbruket bl.a. vakanser grunnet sykefravær hvor det ikke har blitt benyttet vikar samt øvrige besparelser og mindre lønnsutgifter til læringer. I tillegg har man foretatt en stillingsreduksjon basert på omstillingsprosjektet som først fikk virkning/effekt i 2024.
- Eierskapsenheten har balanse i årsbudsjettet. Det har vært betydelig økte utgifter i boliginnleie for flyktninger, men det er klart kompensert med økte inntekter gjennom 2024.
- For Lofoten IKT skyldes merforbruket store økninger knyttet til lisenskostnader, leverandørtjenester og generell prisstigning innen IKT området.

Investeringsprosjekter

- Habiliteringsboligene i Kongsstien ferdigstilt og tatt i bruk i 2024, utført i henhold til budsjett på 53 millioner.
- Gimsøy oppvekstsenter åpnet i april 2024, gjenstående arbeid med avløp og renseanlegg, budsjett 87 millioner.

Årsmelding 2024

- Servicebygg ved sherpatrappa i Svolvær åpnet i 2024 innenfor budsjett på 3 millioner.
- Utført renovering av leiligheter i Marithaugen 8 – 10, budsjettregulert i 2024.
- Prosjektering av utvidelse av gravlund i Sydalen gjennomført i 2024, planlagt utførelse i 2025
- Oppstart bygging av servicebygg i Rørvika, ferdigstilles innen mai 2025, innenfor budsjett på 3,5 millioner.
- Detaljregulering av utvidelse Kabelvåg gravlund igangsatt i 2024 innenfor budsjett på 500 000,-.
- Sluttført Aktiv Kabelvåg og skistadion KS Ski Lofoten innenfor budsjett på 9,5 millioner.
- Detaljprosjektering av kryss E10 Korsveien gjennomført i 2024, planlagt gjennomført 2026.
- Oppstart, prosjektering og planlegging ombygging Brennaveien 730 til ressurskrevende bruker, planlagt gjennomført 2026
- Oppstart og planlegging ombygging Storvåganveien 19, fase 2 med nye habiliteringsboliger, planlagt gjennomført 2025/2026.
- Planlegging og vurdering rundt mulighetene for ny brannstasjon i Henningsvær sammen med Vågan brannvesen som innsparingstiltak.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Adm, styring og fellesutgifter

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv Kostragruppe (2020- 2023)	02
Prioritet						
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	6,2 %	5,1 %	5,9 %	8,0 %		6,7 %
Andre nøkkeltall						
Netto driftsutgifter (100) Politisk styring *)	4 495	4 270	6 519	3 155		83 255
Netto driftsutgifter (110) Kontroll og revisjon *)	2 127	1 906	2 303	520		24 284
Netto driftsutgifter (120) Administrasjon *)	46 659	40 163	35 670	33 225		616 211

*) Inflasjonsjustert med deflator

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	1,80 %	4,97 %	6,77 %
Årlig sykefravær 2021	2,81 %	4,43 %	7,23 %
Årlig sykefravær 2022	2,37 %	5,71 %	8,08 %
Årlig sykefravær 2023	1,38 %	7,26 %	8,65 %
Årlig sykefravær 2024	1,86 %	1,91 %	3,78 %

Sektor: Oppvekst og inkludering

Kommentar til status økonomi

Statusrapport for programområde Oppvekst og Inkludering

Organisering av programområdet

Programområdet Oppvekst og inkludering omfatter følgende tjenester:

- Barnehage og grunnskole
- Familieenheten, som inkluderer PPT, barnevern, helsestasjon, logoped, jordmor og rådgiver for forebygging barn og unge. Flyktningetjenesten er nå samlokalisert med familieenheten.
- VIO-skole, som organiserer norskopplæring og grunnskole for voksne.
- Kultur og idrett, som har ansvar for frivilligsentralen, BUA, Ung i Vågan og allmenn kultur.
- Skole- og barnehageavdelingen, som administrerer spesialpedagogisk hjelp til barnehager, barnehageopptak, godkjenning og tilsyn av barnehager. Avdelingen leder også vedlikeholdsopplæring for voksne.

Mål for oppvekstområdet

Barn og unge i Vågan skal gjennom sin oppvekst oppleve et trygt og godt oppvekstmiljø som rusten dem for et videre godt liv – både som enkeltindivider og medborgere. For å oppnå dette, fokuserer programområdet på:

- Tidlig innsats og tverrfaglig samhandling
- Gode relasjoner mellom barn, unge og voksne
- Lærende organisasjoner som utvikler ansattes kompetanse
- Høy kvalitet på tjenestene i alle ledd
- Gode overganger mellom barnehage, skole og videregående opplæring
- Trygge møteplasser for barn og unge
- Tilpassede og tilgjengelige kultur- og fritidstilbud
- Tiltak som fremmer god fysisk og psykisk helse for alle barn og unge

Utfordringer i 2024

2024 har vært et utfordrende år for programområdet. Omstillingsprosesser og behov for innsparinger har preget arbeidet, og det har vært krevende å balansere tjenesteutvikling med økonomiske begrensninger.

Året startet med en utredning av ungdomsskolestrukturen i samarbeid med Agenda Kaupang. Slike prosesser skaper ofte usikkerhet i organisasjonen og i lokalsamfunnet. Da rapporten ble lagt frem, førte den til stort engasjement, særlig i distriktene. Budsjettforslagene inneholdt ulike alternativer for skolestrukturen, noe som gjorde situasjonen ekstra krevende for mange. Skolestrukturdebatter vekker sterke følelser, og flere har nok opplevd både mistillit og bekymring. Prosessen har også påvirket kapasiteten til å gjennomføre andre utviklingsprosjekter i programområdet.

Innføringstilbudet ved Svolvær skole har hatt en markant økning i elevtall, og har nå over 50 elever. Tilbudet har knappe ressurser, og det er ikke plass til alle som har behov. Elever fra andre skoler tilbys også innføringstilbudet dersom de ønsker det. Tilbudet skal evalueres våren 2025.

Kommunestyret vedtok våren 2024 innkjøps- og ansettelsesstopp. Enhetene har vært flinke til å begrense innkjøp til det mest nødvendige, men det går ut over mulighetene for å tilby praktisk og variert undervisning. Barnehagene har også lite aktivitetsmateriell og leker, noe som ikke er bærekraftig over tid.

I 2024 bosatte kommunen 150 av de 170 flyktningene kommunen ble anmodet om. Alle kom fra Ukraina. Totalt har kommunen bosatt 400 flyktninger de siste tre årene. Mange har ikke rett til introduksjonsprogram, som personer over 55 år. Disse får norskopplæring, men livsopphold dekkes av NAV og sosialstønad. Ukrainere har rett til å delta i introduksjonsprogrammet i seks måneder, med mulighet for forlengelse dersom det er grunnlag for å nå målene.

I 2024 utbetalte kommunen 30 983 492 kroner i sosialhjelp. Av dette var 8 210 036 kroner direkte sosialhjelp, 18 880 860 kroner til flyktninger fra Ukraina, 2 470 132 kroner til andre flyktninger og 1 422 464 kroner til flyktninger som har bodd i kommunen i over fem år.

Vågan kommune har større sosialhjelpsutgifter enn Vestvågøy. Forskjellen skyldes at Vestvågøy utbetaler ventestønad frem til flyktningen starter introduksjonsprogram, mens Vågan bruker sosialstønad. Utgiftene er like, men belastes ulike budsjett. Dette vil bli utdypet i sak om flyktningregnskapet.

VIO skole hadde i 2024 totalt 212 elever.

Ny opplæringslov

Den nye opplæringsloven trådte i kraft 1. august 2024. Loven er en videreføring av tidligere bestemmelser, men inneholder også en rekke nye. Skoleeier har, sammen med Statsforvalteren, støttet skolene i å forstå og implementere lovendringene.

Alt planverk innen oppvekst som berøres av lovendringene, må oppdateres. Dette er et pågående arbeid.

Blant de viktigste endringene er at begrepet «spesialundervisning» er erstattet med «individuell tilrettelagt opplæring». Denne endringen er ment å redusere stigma og fremme inkludering. Retten til slik opplæring er nå delt i tre separate rettigheter, noe som tydeliggjør skolens ansvar for å iverksette nødvendige tiltak. Loven styrker også elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, og understreker betydningen av et inkluderende og helsefremmende læringsmiljø.

Barnehagene, skolene og øvrige instanser deltar i Utdanningsdirektoratets og Statsforvalterens regionale tilskuddsordning for kompetanseutvikling. Tiltakene i utviklingsarbeidet er definert etter lokale behov, basert på kartlegginger og analyser.

I DEKOM (desentralisert kompetanseutvikling i skolen) samarbeider vi med NTNU om å styrke grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. Målet er å øke de ansattes kompetanse og læreplanforståelse, blant annet gjennom digitale og fysiske samlinger. Skolene gir positive tilbakemeldinger på at dette er nyttig og lett anvendelig i klasserommet.

Barnehagene deltar i REKOM (Regional ordning for kompetanseutvikling for barnehager), hvor de i samarbeid med Nord universitet arbeider med barnehageledelse og utvikling av trygge, inkluderende læringsmiljøer. I tillegg samarbeider skoler, barnehager og PPT med Nord universitet om Kompetanseløftet, som fokuserer på høyfrekvente vansker og tilrettelagt opplæring. I 2024 har det vært spesielt fokus på atferds- og samspillsvansker.

Det er gjennomført flere digitale personalmøter i Lofoten i samarbeid med Nord universitet. Dette er en effektiv måte å nå ut til mange på. Selv om fysiske møter er ideelt, er digitale løsninger et godt supplement.

Barnehagene jobber godt med å gi barna et trygt og stimulerende miljø for lek og læring, og medarbeiderne viser stor innsatsvilje og engasjement i hverdagen. Likevel fører høyt fravær til ekstra slitasje på de ansatte. Det er utfordrende å få tak i vikarer, og enkelte ganger har barnehagene måttet redusere åpningstiden. Det er også mangel på barnehagelærere, og det gis flere dispensasjoner fra pedagognormen. Dette gjør det krevende å gjennomføre utviklingsarbeid, som blant annet innebærer kompetanseutvikling, implementering av nye pedagogiske metoder og arbeid med inkluderende praksis i tråd med nasjonale føringer og lokale strategier. Vi ser også tegn til utviklingstretthet i skolene, som blant annet viser seg i lavere deltakelse i kompetansetiltak, mindre engasjement i utviklingsprosjekter og behov for mer tid til å implementere nye tiltak. Det er skoleledelsens og skoleeiers ansvar å bidra til at de ansatte opplever utviklingsarbeid som relevant og nyttig. Slike prosesser er en del av den lovpålagte kvalitetsutviklingen i barnehage og skole.

Foreldreundersøkelsen for barnehagene viser at foreldrene er mindre fornøyde med bemanningen. Dette følges opp gjennom dialog med barnehagene, og det vurderes ulike tiltak som bedre vikarordninger og rekrutteringsfremmende strategier for å styrke bemanningssituasjonen på sikt.

Positiv utvikling og fremgang i 2024

Læringsmiljøprosjektet

Vågan kommune deltar med tre skoler og to barnehager i Utdanningsdirektoratets læringsmiljøprosjekt (pulje 8). Prosjektet gir ansatte kompetanse og verktøy for å styrke læringsmiljøet. Det legges til rette for deling av erfaringer med andre skoler og barnehager, som også får tilbud om å delta på veiledninger og fagdager.

Bedre resultater i Våganskolen

Våganskolen har i 2024 forbedret resultatene på nasjonale prøver, og ligger nå på eller nær nasjonalt snitt. Samtidig ser vi økt alvorlig skolefravær, i tråd med nasjonale trender.

Elevundersøkelsen 2024 viser at elevene i Vågan skårer over nasjonalt snitt på indikatorene trivsel, støtte fra lærer og faglige utfordringer, men fortsatt lavt på motivasjon. Vi ligger godt under nasjonalt snitt på mobbing på 7. trinn, men over på 10. trinn.

Forskning viser at god skoleledelse fremmer profesjonelle læringsfellesskap og styrker lærernes kompetanse. Dette skaper en felles kultur for læring og trivsel.

Partnerskap mot mobbing

Det er utarbeidet en plan for Partnerskap mot mobbing, som samler kommunale enheter, politikere, næringsliv og frivillig sektor. Samarbeid er nødvendig for å skape et mobbefritt oppvekstmiljø. Planen er ferdigstilt, og signering finner sted vinter/vår 2025.

Relasjonsteam i Våganskolen

I skoleåret 2024 er det innført relasjonsteam på alle trinn. En arbeidsgruppe har utviklet malverket "Slik gjør vi det i Våganskolen" som støtter gode foreldremøter og strukturert samarbeid. Relasjonsteamene har hatt positiv effekt på skolemiljøet. Full implementering er planlagt til skolestart 2025.

Digitalisering og overgang til Chromebook

Alle skolene har i 2024 gått over til Chromebook og avsluttet bruk av Microsoft-lisenser. Overgangen har vært krevende, men forventes å gi enklere drift og reduserte kostnader.

Sykefravær

Sykefraværet i programområdet har gått ned det siste året fra 9,4 til 8,6. Det er en gledelig utvikling. Vi håper trenden fortsetter i 2025. Det er utfordrende å få tak i vikarer ved sykefravær, særlig i barnehagene.

Oppsummering

2024 har vært preget av både utfordringer og fremgang. Skolestrukturdebatten har dominert mye av oppmerksomheten, men viktige utviklingsprosjekter har gitt resultater. Arbeidet med å styrke relasjoner, forbedre læringsmiljø og sikre tidlig innsats fortsetter i 2025. Målet er å gi alle barn og unge i Vågan et trygt, inkluderende og læringsfremmende oppvekstmiljø.

Kommentar økonomisk status

Familieenheten gikk totalt med et merforbruk på 30 millioner. Av disse er vel 20 millioner på barnevernet. Siden oppvekstreformen har vi ikke klart å gi barneverntjenesten det budsjettet de har behov for. Tjenesten har store utgifter til fosterhjem, reise, overtid, bruk av sakkyndige og kjøp av tjenester fra staten. Barnevernleder gjør det som er mulig å for å holde forbruket så lavt som mulig.

Flyktningetjenesten har et merforbruk på 10 millioner. Denne avdelingen hadde ikke fått økt sitt budsjett i henhold til bosettingen som ble gjort. Utvalgte avvik flyktningetjenesten

Kjøp av tjenester fra andre: Avvik ca 1,7 millioner. Det meste av tolkeutgifter blir fakturert denne tjenesten og i 2024 har vi brukt 1 750 000,- I tillegg til tolkeutgifter har tjenesten også hatt utgifter til utkjøring og montering av møbler i forbindelse med bosetting, foreldreveiledning og bruk av LIAS til aktiviteter i ferier.

Internhusleie: Vel 500 000 har tjenesten betalt i internhusleie til eierskapsenheten. Dette er kostnader som tilfaller flyktningetjenesten når de avtaler bruk av leiligheter, og før flykningen flytter inn. Dette er det ikke budsjettet for.

Bidrag til husholdning: Merforbruk på 1,4 millioner. I denne ligger det innkjøp av blant annet det utstyret som de bosatte får av utstyr når de kommer til oss. Det er et minimum de får, men eksempelvis kjøper vi inn gardiner, tørkestativ, vaskebøtte, diverse kjøkkenting, lamper, sengetøy osv. Vi kjøper så mye som mulig på bruktbutikken. I denne kontoen ligger også innkjøp at møbler. Kontoen må også sees i sammenheng med konto inventar som har et merforbruk på 130 000,-

Lisenser: 200 000,- i merforbruk. Dette er utgifter til Visma flyktning. Her betaler vi lisenser pr. Flyktning vi har. Har måttet utvide denne lisensen ganske mye, siden vi har bosatt så mange de siste årene.

Fastlønn: Et mindreforbruk på 470 000,- Enheten har hatt noe vakante stillinger i løpet av året, og ansatte på aap. De har kjøpt ekstrahjelp for 310 000,-

Husleie: merforbruk 140 000,- dette er flyktningetjenestens andel av utgifter til kontorlokaler.

Introduksjonsstønad: merforbruk på 8 millioner. Betydelig økt andel flyktninger som deltar i introduksjonsprogrammet. Totalt forbruk her 12 millioner.

Barnevern. Viser utvalgte kontoer med avvik

Overtid: merforbruk på 850 000,- Totalt forbruk 1 200 000,-. Høy aktivitet i tjenesten, mye reising i forbindelse med oppfølging av fosterhjem, samvær og nemdssaker.

Årsmelding 2024

Lønn støttekontakter: merforbruk på 120 000,-. Totalt forbruk kr 300 000,-

Lønn avlastning: merforbruk på kr 130 000,- totalt forbruk kr 550 000,-

Fosterhjemsgodtgjørelsen: merforbruk på kr 790 000. Totalt forbruk på kr 4 170 000,-

Utgiftsdekning: merforbruk kr 460 000,-. Dette er utgifter til innkjøp at utstyr til forstebarn. Ikke budsjettert

Billettutgifter: merforbruk kr 740 000,- Totalt forbruk kr 1 120 000,-. Det er kostbart å reise i Nord Norge.

Oppholdsutgifter: merforbruk kr 147 000,-. Totalt forbruk kr 258 000,- Utgifter til overnatting i forbindelse med reise, samt overnatting for blant annet kulturtolk og bruk av sakkyndige

Utgiftsdekning fosterhjem: merforbruk kr 300 000,-. Totalt forbruk kr 2,470 000,-. Dette er godtgjøring til fosterhjem

Lisenser: merforbruk kr 160 000,-

Konsulenttjenester: merforbruk 3,2 millioner. Dette er utgifter til blant annet kulturtolk, kulturell veiledning og familieterapeut

Kjøp av tjenester fra staten: merforbruk på 11,3 millioner. Total forbruk kr 12,5 millioner. Dette er utgifter til forsterket fosterhjem, institusjon og beredskapshjem

Kjøp av tjenester fra andre: merforbruk 4,2 millioner. Totalt forbruk 4,3. Utgifter for frikjøp av fosterhjem, familieråd.

Overføring til andre: merforbruk på kr 300 000,- totalt forbruk kr 880 000,-. Dette er blant annet økonomisk støtte til f. eks SFO, leie av lokaler til samvær, barnehage, støttet til reise.

Bidrag til husholdning: kr 695 000. Dette er utgifter til ungdom over 18, som ønsker ettervern frem til de er maksimalt 24 år. Det er bidrag til livsopphold, husleie osv. Det er ikke slik at de også får samme støtte fra NAV. Dette gjøres i samarbeid med NAV:

Helsesykepleiertjenesten: Har et mindreforbruk på 400 000. Dette skyldes større inntekter.

PPT: Mindreforbruk på fastlønn på 700 000,- Skyldes ledige stillinger i løpet av året.

Felles familieenheten: Mindreforbruk på fastlønn på 660 000,- Ledige hjemler gjennom året. Merforbruk på utgifter til renhold på kr 228 000,-. Faktura fra drift og forvaltning. Totalt sett med et mindre forbruk på 690 000,-

Skole og barnehageavdelingen: Har et merforbruk på totalt 3,4 millioner. Utvalgte avvik

Gjesteelever: Utgifter til gjesteelever var ca 900 000,- høyere enn budsjetter, samtidig som vi fikk inn 5,2 millioner mer i inntekter for gjesteelever i egen kommune. Samtidig har Laupstad oppvekst senter fått økt sin bemanning for å ta imot elever fra Strønstad, men dette vises ikke på dette ansvaret.

Barnehagetilskudd: Totalt var merforbruket på ordinært barnehagetilskudd på 7,3 millioner.

Utgifter til spesialpedagogisk hjelp til barnehagene var 4,2 millioner høyere enn budsjettet, I dette ligger også noen av utgiftene til spesialpedagogiske tiltak i privatskolen.

Svolvær skole: Enheten har et totalt merforbruk på kr 995 000,- Dette skyldes i alle hovedsak føring av lønn mellom årene 2022 og 2023 som er belastet i 2024. Enheten har også et merforbruk på strøm på 500 000. Hadde det ikke vært for dette, ville enheten gått i balanse Lønn føring mellom årene og strøm ville gått i balanse

Kabelvåg skole: Har et alvorlig avvik på fastlønn på 2 millioner. Noe av dette er det søkt refusjon for særlig ressurskrevende brukere. Ellers har enheten store utgifter til vikarer. Ressursfordelingen til enheten er justert og det vil ikke bli samme situasjon til neste år. SFO har et avvik på foreldrebetaling på kr 380 000,- Dette skyldes innføring av gratis SFO til 3. klassinger og at budsjettet ikke ble justert i henhold til dette. Totalt sett gikk enheten med et merforbruk på 1,9 millioner.

Digermulen skole: Digermulen skole hadde et merforbruk i 2024 som skyldtes at de ikke klart å ta ned driften i henhold til ressursfordelingen. Dette er en liten enhet og endringer i elevsammensetningen kan raskt endre behovet i bemanningen.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Grunnskole

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Dekningsgrad						
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	15,1 %	13,0 %	6,6 %	11,5 %		8,5 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	11,3 %	8,3 %	5,4 %	9,8 %		5,7 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	16,3 %	14,1 %	6,6 %	9,9 %		9,6 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	19,0 %	18,3 %	8,2 %	15,0 %		10,6 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	5,2 %	4,7 %	8,2 %	11,0 %		7,5 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	68,8 %	76,9 %	66,4 %	62,9 %		67,4 %
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	34,6 %	35,2 %	27,7 %	20,8 %		21,1 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	65,8 %	68,5 %	54,5 %			62,5 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	54,4 %	59,8 %	42,7 %	72,2 %		63,3 %
Kvalitet						
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	8,3	8,6	9,6	9,7		9,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	8,8	8,6	10,7	11,2		10,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	8,5	8,1	11,5	12,3		11,5

Kostra-analyse - Barnevern

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Prioritet						
Netto driftsutgifter per innbygger 0-22 år, barnevernstjenesten *) **)						
Produktivitet						
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)	22,0	15,7	11,3	20,4		14,3
Dekningsgrad						
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (B)						
Andel barn med tiltak som er plassert (funksjon 252) ift. ant innbyggere 0-17 år (B)	1,7 %	1,5 %	1,9 %	1,1 %		1,3 %
Kvalitet						
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	4,7	5,5	6,9	4,3		5,3
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Barnehage

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Prioritet						
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (211) Styrket tilbud til førskolebarn (B) *) **)	598	551	605	795		815
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager *) **)	214 133	224 494	205 056	247 342		236 812
Produktivitet						
Barn i barnehage (antall)	409	414	419	199		5 204
Dekningsgrad						
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	88,0 %	88,2 %	88,4 %	93,7 %		90,4 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	92,1 %	93,5 %	96,3 %	93,2 %		97,1 %
Kvalitet						
Leke og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)	6,9	6,8	6,9	7,1		6,9
Andre nøkkeltall						
Andel barn, eks. minoritetsspråkl, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i komm. bhg	5,1 %	2,9 %	2,9 %			3,2 %
Netto driftsutgifter (211) Styrket tilbud til førskolebarn *)	10 175	9 376	6 244	4 438		107 608
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,33 %	7,59 %	9,92 %
Årlig sykefravær 2021	3,41 %	8,74 %	12,14 %
Årlig sykefravær 2022	2,88 %	9,39 %	12,27 %
Årlig sykefravær 2023	2,62 %	6,77 %	9,39 %
Årlig sykefravær 2024	2,47 %	6,17 %	8,63 %

Sektor: Samfunn

Kommentar til status økonomi

Programområde Samfunn består av enhetene Plan- og byggesak, Drift og Forvaltning, Vann og avløp og Vågan Brann og redning.

I løpet av 2024 har Vågan kommune blitt registrert i ROBEK – noe som gir behov for å videreføre omstillingsprosessene som allerede har pågått noen år. Programområdet opplever en viss økning i arbeidsbelastningen for de ansatte, både på grunn av stadige innstramminger og redusert antall årsverk, men også som følge av utfordringer med rekruttering av nye medarbeider, hvor vakante stillinger i noen tilfeller blir stående ubesatte lenger enn ønskelig.

Vi arbeider kontinuerlig for å forvalte ressursene våre på en optimal måte – med mål om å sikre både en stabil tjenesteleveranse og høy tilfredshet blant mottakerne, selv under stramme økonomiske forhold. Vi lever i en verden i konstant endring, noe som krever fleksibilitet og vilje til å tilpasse organisasjonen vår i tråd med dette. De siste årene har endringstakten i våre omgivelser økt markant, med betydelig prisvekst, høyere rentebelastning og økende geopolitisk uro som noen av komponentene. Denne utviklingen vil sannsynligvis føre til nasjonale prioriteringer hvor man ser økte prioritering av forsvar og beredskap – noe som potensielt kan gå på bekostning av andre offentlige behov, inkludert kommunenes drift.

Gitt disse endringene, i kombinasjon med de demografiske utfordringene vi står overfor i våre lokalsamfunn – der andelen arbeidsføre innbyggere synker i forhold til andelen eldre i befolkningen, og helseområdet må forventes å oppta en større andel av den kommunale «budsjettkaken» – kan ikke Samfunnsområdet forvente å få styrket de økonomiske rammene i årene som kommer.

Vi vil fortsette å arbeide kreativt og løsningsorientert for å finne stadig mer effektive måter å oppfylle våre oppdrag på, slik at vi i størst mulig grad kan opprettholde gode, lovpålagte tjenester innenfor de rammene vi får tildelt.

Økonomisk status.

Regnskap for Programområde Samfunn viser et positivt avvik på drøyt 2 millioner kroner for 2024 når selvkostområdene Vann og avløp, samt Feiervesenet, holdes utenfor. Det store bildet er at Drift og Forvaltning bidrar med et mindreforbruk på drøyt 4 millioner, samtidig som Plan og byggesak har et merforbruk på ca. 1,5 millioner, og Brann et merforbruk på ca. 500.000, - Nærmere detaljer fremgår under den enkelte enhet.

Selvkostområdet Vann hadde et resultat for 2024 positivt kr. 4.150.765, -. Dette gikk til dekning av fremskrevet merforbruk slik at det står en rest på kr. 1.920.694,- til dekning neste år.

Selvkostområdet Avløp hadde et resultat for 2024 negativt på kr. 816.280,-. Dette økte fremskrevet merforbruk til kr. 4.180.701,- til dekning neste år.

Selvkostområdet Feiing hadde et resultat for 2024 negativt på kr. 171.585,-. Dette dekkes med bruk av fond, og rest fond 31.12.2024 er kr. 463.807, - Gebyrene for feiing er i 2025 redusert med 14 % slik at fondet ikke skal øke neste år.

Sykefravær.

Samlet sett vurderes sykefraværet som relativt lavt, dvs 7,8% samlet for hele programområdet (med unntak av Vågan brann og redning). Dette fordeler seg med 2,4% på korttidsfravær, og 5,4% på langtidsfravær.

Vågan brann- og redning har foreløpig registreringen sin av sykefravær i annet system enn den øvrige organisasjonen, og inngår dermed ikke med i tallene over. Brann rapporterer om et fravær på ca 5,5% for året samlet, dette er utelukkende relatert til langtidsfravær.

Enhetene.

Drift og Forvaltning.

Drift- og forvaltningsenheten (DoF) er ansvarlig for drift, vedlikehold og renhold av kommunale formålsbygg og boliger, samt forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veger, veglysanlegg, parkering, parker og friluftsområder. Enheten gjennomfører også en del mindre investeringsprosjekter på kommunale bygg og veger. Enheten har ca. 70 årsverk, fordelt på 4 avdelinger og stab. Dette har vi jobbet med i 2024

Driften av enhetens ansvarsområder har i 2024 gått relativt greit. Vinteren varierte mellom snøfrie, snørike og våte perioder. Den ene dagen brøyting, den andre dagen strøing. Dette gir seg utslag i noe forhøyede driftskostnader på vegdriften. Som tidligere år hadde parkeringsavdelingen mye å gjøre, men ivaretok oppgavene på en utmerket måte, til tross for redusert bemanning. Vi registrerte lite klager på skjøtsel og søppelhåndtering, er resultat av flinke ferievikarer og god oppfølging.

Ingen bygg eller anlegg har hatt større driftsutfordringer. Det er selvsagt mange flere vedlikeholdsoppgaver som man skulle ønske kunnet blitt gjort. Vedlikeholdsetterslepet vil nok øke framover både på bygg og veger, og vil være en utfordring.

Resultatmessig leverte DoF et positivt regnskapsmessig resultat. (kr. 4,1 millioner), som i all hovedsak skyldes investeringer gjennomført i egenregi og relativt gode inntekter på parkeringsområdet.

Dette jobber vi videre med i 2025.

For 2025 gjelder at enheten vil fortsette med fokus på å levere gode tjenester til kommunens innbyggere og besøkende, samtidig som de stramme rammene og stadige omstillingsbehov forventes å prege driften i økende grad.

Figur 1 Parkeringsplass Ungdomsskoleveien Kabelvåg

Investeringer.

Drift- og forvaltningsenheten, primært bygningsdrift og vegdrift, har i 2024 vært involvert i 35 små og litt større investeringsprosjekter, der Storgate-prosjektet og Villaveien-prosjektet enheten har sammen med VA som de to største. Disse og en rekke andre prosjekter videreføres inn i 2025. Prosjektene har relativt god framdrift og økonomi.

Vann og Avløp

Dette har vi jobbet med i 2024.

Vågan kommune har opprettholdt en sikker vannforsyning til innbyggerne gjennom året, selv om det har vært store utfordringer med mye nedbør, sterk vind og teknisk svikt på eldre infrastruktur – særlig på vannforsyningen. Vann- og avløpsavdelingen klarer å opprettholde en god leveringssikkerhet fordi avdelingen prioriterer forebyggende tiltak og har god kjennskap til svakheter i forsyningsnettet.

Året 2024 har vært preget av flere driftshendelser i de kommunale vann- og avløpssystemene. Den største enkelthendelsen oppsto etter stormen Ingunn, som forårsaket stor skade på en av forsyningsledningene som går i sjø over til Skrova. I tillegg har det oppstått flere vannledningsbrudd og problemer med overbelastning på avløpsnett, noe avdelingen raskt har lokalisert og utbedret. Dette skyldes blant annet Vågan kommunes erfarne driftsoperatører, gode overvåkingsrutiner og en velfungerende beredskap.

Avdelingen har i løpet av de siste årene klart å minimere antallet abonnenter som har mistet vannet. Dette er et resultat av en systematisk innsats for å fjerne svakheter i ledningsnett. Større utbedringer har også blitt utført på avløpsnett, med særlig fokus på å separere spillvann og overvann – et tiltak som er avgjørende for å øke kapasiteten i møte med fremtidige økte nedbørsmengder. Det er likevel fortsatt store deler av ledningsnett for både vann og avløp som krever oppgradering, utskiftning og rensetiltak.

Det har i tillegg vært et fokus på overvåkning av vannforsyningen med hensyn til forbruk og trykk, samt igangsettelse av tiltak for å starte overvåkning av de kommunale avløpssystemene.

Økonomi:

Det positive avviket i vannsektoren skyldes i hovedsak økt merinntekt og at driftsutgiftene har blitt holdt på et minimum. Det negative avviket i avløpssektoren er et resultat av mindreinntekter enn budsjettet, til tross for at driftsutgiftene har vært under budsjett. Den store renteøkningen har også bidratt til økte kapitalutgifter for VA-avdelingen, noe som gjør det utfordrende å oppnå balanse i selvkostområdet for vann- og avløp.

Avviket i gebyrinntektene skyldes delvis at flere boenheter har installert vannmålere, slik at variasjoner i forbruk fører til justeringer mot det budsjetterte – spesielt for næringsaktører med høyt vannforbruk. Avlesing av vannmålere skjer i desember/januar hvert år, og disse dataene danner grunnlaget for den variable inntekten for neste år.

VA-sektoren har sett en markant økning i driftsutgiftene de siste tre årene, med vesentlige kostnadsøkninger knyttet til strøm, vannglass, drivstoff og VA-materiell. Dette, i kombinasjon med renteøkningen i 2023, har gjort den økonomiske situasjonen for avdelingen enda mer utfordrende.

Avdelingen foretar kontinuerlige vurderinger og prioriteringer av tiltak slik at nødvendige oppgraderinger gjennomføres uten at leveringssikkerheten på vannforsyningen eller de kommunale avløpene blir kompromittert.

I løpet av 2023/2024 ble det gjennomført nødvendige oppgraderinger og utskiftninger på vannbehandlingsanlegget som forsyner Svolvær og Kabelvåg, samt enkelte oppgraderinger på de mindre kommunale vannverkene.

Det har vært en bevisst strategi å ikke øke gebyrene vesentlig på kort sikt, men heller å øke dem gradvis over tid for å unngå store utgifter for abonnentene.

Vann- og avløpsavdelingen opererer som et eget selvkostområde, der eventuelle overskudd eller underskudd reguleres gjennom et driftsfond.

Vann- og avløpsprosjekter:

Avdelingen har gjennomført en rekke store prosjekter i 2024, i tillegg til mindre prosjekter på eget ledningsnett. Nedenfor følger en kort oversikt over de større prosjektene:

Avløpssituasjon i Garsosen

VA-avdelingen utarbeidet en prosjektrapport for prosjektet som ble ferdigstilt i 2024. Rapporten ble behandlet i MPN og kommunestyret i desember 2024.

Overtakelse av Ørsnes Vassverk SA

Ørsnes Vassverk har hatt en formell dialog med avdelingen om en eventuell overtakelse av det private vannverket som i dag forsyner området Ørsnes og Hopen. Arbeidet med å kartlegge vannverket er igangsatt, og saken vil etter hvert bli politisk behandlet.

- Vannverket var til for-behandling hos Ørsnes Vassverk SA, og en avstemning i oktober 2022 viste at videre arbeid med en kommunal overtakelse skulle fortsette.
- I 2024 ble det i MPN og formannskapet vedtatt at Vågan kommune skal inngå en intensjonsavtale med Ørsnes vassverk, som signeres i løpet av september 2024.
- Det pågår en prosess for å avdekke de økonomiske forholdene ved vannverket samt sikre nødvendige tinglysninger, noe som kan ta tid grunnet involverte private eiendommer.

Vannledning mellom Svolvær og Kabelvåg

Prosjektet med å videreføre vannledning fra LAS mot Svolvær er foreløpig satt på vent til 2024/2025. Vågan kommune følger med på fremdriften til Elmea AS og en videreutvikling av Osan Syd.

Henningsvær avløp / Kartlegging

En kartlegging av alle avløp i Henningsvær ble gjennomført sommeren 2021 ved hjelp av to studenter, og skal danne grunnlaget for en helhetlig avløpsløsning med fokus på Henningsvær havn.

- En mulighetsstudie ble ferdigstilt 15. september 2024 og var tilgjengelig i MPN høsten 2022.
- Prosjektet har hatt noe redusert fremdrift grunnet redusert administrativ kapasitet (blant annet på grunn av permisjon av en prosjektleder) og værmessige utfordringer ved kartlegging i sjø.
- Prosjektet har gått videre fra mulighetsstudie til forprosjekt, og forprosjektet ble ferdigstilt i starten av 2024.
- Avdelingen orienterte om dette prosjektet i MPN 19.06.2024, og det ble vedtatt at prosjektet tas med i arbeidet med revidering av ny hovedplan for avløp i Vågan kommune.

Tilbakeslagssikring på avløp

Flere tiltak for å sikre avløpet mot tilbakeslag har blitt gjennomført i Kabelvåg og Svolvær. Disse tiltakene har vært effektive og er en del av et systematisk arbeid med å kartlegge og utbedre svakheter i det kommunale avløpssystemet.

SD-overvåkning

Avdelingen har iverksatt flere tiltak for kontinuerlig overvåkning av både vann- og avløpssystemene, noe som vil bidra til en mer effektiv daglig drift.

Villaveien i Kabelvåg

Dette samarbeidsprosjektet med drift- og forvaltningsavdelingen i Vågan kommune innebærer utskifting av deler av det kommunale VA-systemet i Villaveien i Kabelvåg.

- Prosjektet utføres med Vågan kommunes personell og startet medio mai 2024.
- Prosjekteringen og prosjektledeles er utført av kommunens VA-avdeling.

- Prosjektet er delt inn i fire faser, der fase 1 ble ferdigstilt 24. september 2024 med utskifting av 120 meter kommunal vannledning. Det gjenstår arbeid på vei og fortau.
- Fase 2 er planlagt oppstart våren 2025, med tilsvarende utskiftning av VA-ledninger mot torget i Kabelvåg.

Storgata i Svolvær

Et konsulentfirma ble engasjert og en styringsgruppe etablert for prosjektet i 2020.

Innledende møter ble gjennomført, og den første fasen av prosjektet ble avsluttet i slutten av 2021. Kommunestyret vedtok prosjektet 13. desember 2021.

- Vågan kommune valgte leverandør og startet forhandlinger/kontraktsmøte i midten av oktober, med endelig oppstartsdato 02.01.23.
- Prosjektet har en planlagt gjennomføringstid på 2 år, med forlenget frist grunnet utløsning av opsjoner og ønskede endringer/økninger i omfang fra både kommunen og Elmea AS.
- I 2024 har prosjektet hatt god fremdrift: ca. 90 % av VA-infrastrukturen er installert, og halve Storgata er klargjort for kantstein og asfaltering. Resten av VA-anlegget forventes ferdigstilt i løpet av første kvartal 2025.
- Utfordringer har vært fjell i og langs Storgata, som har medført mye sprenging/pigging, samt eksisterende infrastruktur i bakken (fjernvarmerør, elkabler og gamle VA-ledninger) som har krevd omfattende koordinering fra prosjektledelsen og utførende entreprenør.
- Prosjektet vil bli ferdigstilt før sommeren 2025, slik at asfaltering kan gjennomføres når forholdene er gunstige.

Øverst: Arbeid med Storgataprojektet / Under: Gamle vannrør som skiftes ut

Det er gjennomført en betydelig oppgradering av VA-nettet i Nygaardsveien. Prosjektet er utført i egenregi og inngår i en større plan for å redusere avløpsmengden mot blant annet Marinepollen. Tiltak for rensingen ble installert høsten 2024.

HP-avløp

Arbeidet med revidering av ny hovedplan for avløp i Vågan kommune startet i mai 2024. I denne prosessen oppdateres alle kart for å sikre best mulig beslutningsgrunnlag for fremtidige tiltak. Revideringen er planlagt ferdigstilt i midten av 2025.

Dette jobber vi videre med i 2025

Vann- og avløpsavdelingen er kontinuerlig i dialog med lokale og eksterne utbyggere. Det legges stor vekt på samarbeid og tilrettelegging for både pågående og fremtidige byggeprosjekter i Vågan kommune.

Aktivitetsnivået har vært svært høyt i 2024, og med de utbyggingsplanene som ligger til grunn forventes det at denne aktiviteten fortsetter en god stund fremover. I 2025 vil avdelingen gjennomføre flere tiltak for å sikre vannforsyningen mot Skrova og Risvær – områder som fortsatt forsynes av gamle og utdaterte vannledninger i sjø, noe som gjør dem utsatt for dårlig vær og mekanisk påkjenning. Videre vil det også igangsettes prosjekter rettet mot forbedring av avløpsrensing for å redusere fekal forurensning på områder med høy menneskelig aktivitet, samt et fortsatt fokus på både private og kommunale avløp. I tillegg forventes en økt administrativ belastning grunnet revidering av forurensningsforskriften i tråd med det nye EU-direktivet – en prosess som trolig vil være ferdigstilt i løpet av 2025.

Plan og byggesak.

Det er et godt arbeidsmiljø på enheten, og til tross for fortsatt ressursmangel siste halvdel av året (2,5 stilling vakant) har man hatt en relativ stor produksjon av vedtak/ kartforretninger. Enheten skal normalt ha 12 medarbeidere fordelt på fagområdene plan, landbruk, miljø, oppmåling, viltforvaltning, eiendomsskatt, matrikkel og byggesak, i tillegg kommer prosjektstilling for oppfølging av fredningen av Henningsvær kulturmiljø. Samholdet og den faglige bredden gir et godt læringsmiljø, som igjen bidrar til kvalitetssikring av tjenestene som ytes.

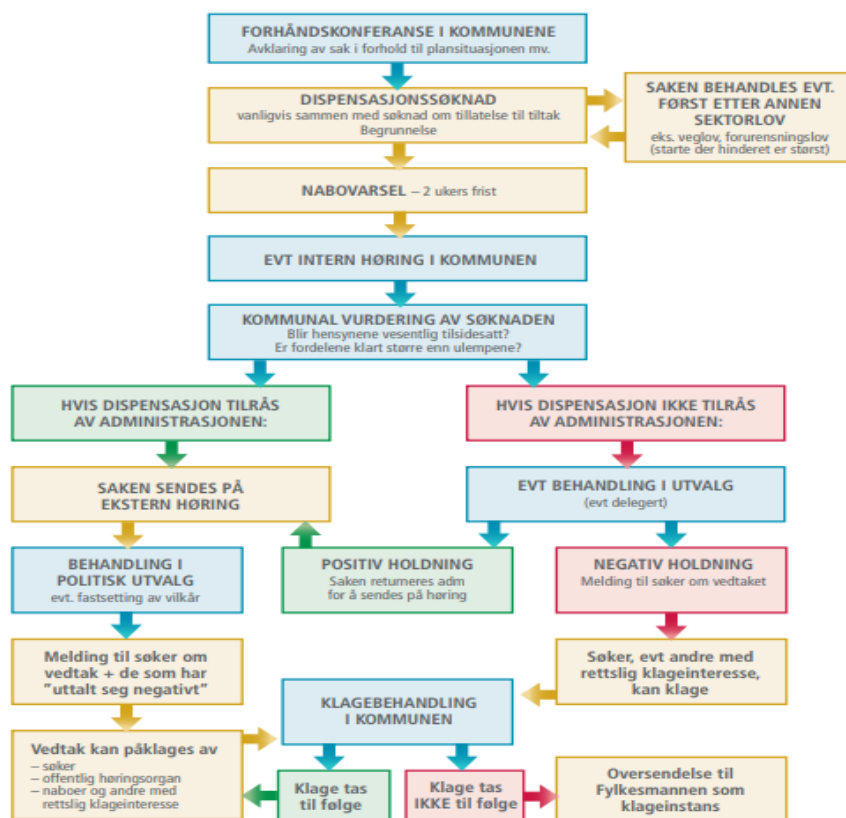
Den største utfordringen i 2024 har vært langtidsfraværet og en relativ høy andel uerfarne medarbeidere på enheten. Belastningen på de erfarne saksbehandlerne har vært merkbar. Det har vist seg å være svært utfordrende å rekruttere nye medarbeidere til vikariater, samt å klare å holde på nyansatte i et langsiktig perspektiv. Årsakene er sammensatte, men basert på tilbakemeldinger synes lønnsnivået i det offentlige/ kommunen å utgjøre en viss betydning. Basert på disse forutsetningene, har nok kommunen tapt en del gebyrinntekter i form av at saker har fått fristoversittelser

Gebyrinntekter kan variere ganske mye basert på type saker. De større byggesakene genererer vanligvis noe mer gebyrinntekter enn mindre saker, mens de mindre sakene på sin side kan kreve forholdsmessig mer arbeid og ressurser sett i forhold til inntekt. Antall vedtak ligger på ca. samme nivå som foregående år, i overkant av 500 vedtak på delegasjon.

Byggeaktiviteten i Vågan synes å ha noe mindre fart. Behovet for oppmålings- og arealplantjenester (reguleringsplanlegging) i kommunen er fortsatt stabilt. Oppfølging av ulovlige tiltak har vært på et minimum grunnet tilgjengelig kapasitet, men er fortsatt en oppgave som bør prioriteres. Det kan antas at økningen av renter og andre kostnader er den vesentligste årsaken til at byggeaktiviteten har stagnert noe. Enheten har hatt kostnader til juridisk bistand i en størrelsesorden av ca. 25 000,- i 2024.

Dispensasjonssøknader er et sentralt tema samhandlingen mellom politikk og administrasjon. Flytskjema nedenfor illustrerer de ulike delprosesser dispensasjonssaken kan gjennomgå frem mot endelig avklaring:

Saksgang

Et annet sentralt arbeidsområde i samhandlingen mellom politikk og administrasjon er planprosessene, hvor prosessen kan illustrert slik:

Vågan brann og redning.

Brannvesenet hadde et overforbruk på om lag 1 million kroner i 2024, dette eksklusivt feieravdelingen som er selvkostområde. Merforbruket forklares i hovedsak av en inkurie som oppsto i fjorårets budsjettprosess, hvor kommunestyret tidligere har vedtatt å etablere et nytt vaktlag, samtidig som finansieringen av dette tiltaket falt dessverre ut av budsjettet.

I tillegg til dette har brann hatt en økt oppdragsmengde på drøyt 22 prosent i 2024, flere av hendelsene vi har hatt har vært store, noe som igjen har medført større kostnader. Eksempelvis båtbranner og hendelse med CBRNE (som er en samlebetegnelse for hendelser hvor det kan inngå kjemiske stoffer (C), biologiske agens (B), radioaktive stoffer (R) nukleært materiale (N) og eksplosiver (E) med høyt farepotensial), branner og trafikkulykker.

Til sist har staten økt sine satser og påført oss en ekstraraktura for nødnett.

Hva vi har gjort i 2024

Vi har fortsatt prosessen med omstilling og generasjonsskifte i brannvesenet. Våre aspiranter er midt i sitt utdanningsløp og vi vil fortsette med dette inn i 2025.

Brannvesenet har jobbet med sin forebyggende analyse, noe som skal gjøre oss i bedre stand til å legge inn forebyggende innsats der det er mest påtrengende. Vi har igjen fått på plass båt til forebyggende avdeling og vi er i slutfasen hva angår ny brannbil til Henningsvær. Vi har hatt en økt oppdragsmengde, vi har hatt flere store hendelser, det er derfor brukt mye tid på evalueringer av disse. Samt tiltak for å styrke vår beredskap, der vi ser vi er for svake.

Hva vi skal gjøre i 2025

I 2025 er å ferdigstille utdanningen for de 4 siste aspirantene. Vi skal ferdigstille den forebyggende analysen og brannvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse for egen virksomhet. Etter fredningen av Henningsvær har Statsforvalteren tatt kontakt i 2022 for å undersøke hvordan brannvesenet og Vågan kommune jobber med brannsikkerheten i det fredede området. Dette arbeidet har ikke kommet videre siden sist. Brannvesenet avventer fortsatt tilbakemelding fra Statsforvalteren på når de kommer. Vi skal fortsette arbeidet med å etablere en brannstasjon i Henningsvær.

For brannforebyggerne skal fokus på fritidsboliger også opprettholdes, da vi ser at det er et behov for vår tilstedeværelse også der. Vi har også i samarbeid med det lokale el-tilsynet vært på flere skoler og undervist i brannsikkerhet.

Kommunal beredskap

Brannvesenet ved brannsjef rollen som beredskapskoordinator i Vågan kommune.

Fokuset som oppsto på sikkerhet og beredskap etter invasjonen av Ukraina er oppretthold. Dette medfører at det er mye som skal svares ut til offentlige myndigheter på vegne av kommunen.

I tillegg har beredskapskoordinator vært involvert i saken vedrørende «kutt i ambulansetjenesten». Dette er noe som vil svekke totalberedskapen, og Vågan kommune er pådriver for å sikre at vi har en tilfredsstillende tjeneneste også i Vågan.

Det har også vært gjennomført revisjon av den kommunale beredskapsplikten fra Statsforvalteren. Dette er en prosess som har tatt noe tid, men resultatet var som forventet. Vi fikk et avvik, men det var noe vi var klar over, i all hovedsak skyldes dette at det var forsinkelse fra Statsforvalteren hva angår deres Risikoanalyse som vi skulle samordne med.

Vågan kommune har aktivt jobbet med å lage beredskapsplaner, sist ut var planen for bortfall av EKOM. Vi har bygget ut det kommunale krisestøttesystemet for å kunne håndtere flere av kommunens beredskapsfunksjoner.

Beredskapskoordinator har bistått Kommuneoverlege i etablering av varslingsystem for legevakten, samt at vi har deltatt på felles kurs med dem. Det har blitt avholdt beredskapsråd, dette sammen med de aktører som kommunen tenker det vil være naturlige å samhandle med under kriser og ulykker.

Det arbeides fortsatt med å dekke Sivilforsvarets behov for lagringskapasitet i kommunen, dette forsøker man å se i sammenheng med andre beredskapsbehov som ligger i kommunen. Så langt i prosessen er Røde kors, Alpin fjellredningsgruppe og Norske redningshunder med i prosjektet. Vi jobber vider med dette inn i 2025.

Videre samarbeider vi enda tettere med både politi, heimevern, forsvaret, nabokommuner og ambulansetjenesten.

Statsforvalteren kom i slutten av 2024 med helhetlig risikoanalyse for Nordland. Denne analysen skal samordnes med den kommunale. Vågan kommune har brukt 2024 på å utarbeide en kommunal ROS. Denne er i slutfasen og vil ferdigstilles våren 2025.

Andre saker.

Kommunedirektøren har arbeidet med sak omkring boplikt i 2024, denne saken er fortsatt i prosess. Siste hendelse i saken er at den er lagt ut til offentlig høring med høringsfrist april 2025. Den vil bli fremlagt til ny behandling i kommunestyret når høringsperiode er avsluttet.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Kultur og idrett

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv Kostragruppe (2020- 2023)	02
Prioritet						
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner *)	3 175	3 219	2 067	3 126		3 347
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger (B) *)	164	194	182	836		256
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	1 133	1 353	1 359	6 416		1 757
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	479	399	230	276		419
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B) *) **)	648	606	964	1 044		834
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B) *) **)	546	517	77	310		532
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B) *)	5 246	5 227	1 820	4 723		4 560
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger (B) *) **)	-29	-27	47	115		92
Dekningsgrad						
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	3 498	3 525	4 903	4 628		3 222
Kvalitet						
Besøk i folkebibliotek per innbygger	3,0	3,2	0,5	1,9		4,0
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Besøk i folkebibliotek, totalt antall besøk	29 157	31 112	4 544	8 948		473 770
Voksenlitteratur, totalt bokutlån voksenlitteratur fra folkebibliotek	5 834	7 034	4 457	4 556		126 050

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv Kostragruppe (2020- 2023)	02
Prioritet						
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B) *) **)	72	89	140	211		227
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger (B) *)	183	242	194	366		476
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Gebyr for privat forslag til reguleringsplan (kr) *)	60 808	60 285	94 748	176 080		71 929
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	3	0	7	2		55

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Vann, avløp og renovasjon

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Dekningsgrad						
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)	93,6 %	93,6 %	78,2 %	61,9 %		
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	12,2 %	17,7 %	35,7 %	32,4 %		
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	1,4 %	1,1 %	0,4 %	0,4 %		
E.coli: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %		

Kostra-analyse - Brann og ulykkesvern

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Prioritet						
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	14,0	17,5	6,6	19,0		19,4
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B) *) **)	235	111	190	23		152
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B) *) **)	1 328	1 288	1 203	1 085		1 293
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i prosent av totale netto driftsutg (B)	1,8 %	1,5 %	1,8 %	1,1 %		1,6 %
Produktivitet						
Årsverk i brann- og ulykkesvern per 1000 innbyggere (årsverk)	0,41	0,40	0,74	0,38		
Kvalitet						
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	233	611	422	913		615
*) Inflasjonsjustert med deflator						
**) Justert for utgiftsbehov						

Kostra-analyse - Samferdsel

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Produktivitet						
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B) *)	190 750	183 975	105 789	115 344		125 658
Dekningsgrad						
Andel kommunale veier og gater med belysning i prosent av alle kommunale veier (prosent)	66,1 %	66,1 %	40,7 %	16,4 %		42,5 %

Årsmelding 2024

Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	33	32	25	108	38
--	----	----	----	-----	----

Andre nøkkeltall

Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	25,6 %	24,0 %	57,7 %	8,2 %	33,5 %
--	--------	--------	--------	-------	--------

*) Inflasjonsjustert med deflator

Kostra-analyse - Næringsforv. og konsesjonskraft

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv Kostragruppe (2020- 2023)	02
--	---------------	---------------	--------------------	--------	---	----

Prioritet

Kommunal næringsvirksomhet brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr) *)	0	156	0	0	157
--	---	-----	---	---	-----

Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto (B)	0,4 %	0,3 %	-1,4 %	0,4 %	0,4 %
---	-------	-------	--------	-------	-------

Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)	322	282	-1 045	369	375
--	-----	-----	--------	-----	-----

*) Inflasjonsjustert med deflator

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	1,47 %	1,86 %	3,33 %
Årlig sykefravær 2021	1,63 %	1,53 %	3,16 %
Årlig sykefravær 2022	2,94 %	5,78 %	8,72 %
Årlig sykefravær 2023	3,18 %	4,18 %	7,36 %
Årlig sykefravær 2024	2,41 %	5,42 %	7,82 %

Sektor: Helse og Mestring

Kommentar til status økonomi

Innledning

Programområdet består av følgende enheter:

- Vågan Lokalmedisinske Senter (VLMS),
- Hjemmebaserte tjenester,
- Institusjonsomsorgen,
- Habiliteringsenheten.
- I tillegg består Kommunalsjefens stab av Koordinerende enhet, kommuneoverlege, velferdsteknologi og SLT koordinator (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak).

Oppfølging av kommunestyrevedtak i 2024:

- Oppfølging av kommunestyrevedtak om heltidskultur har vært jobbet systematisk med hele året, spesielt med innføring av halvårsturnus fra desember 2024 og langvakter fra september 2024.
- Gjennomført analyse av legetjenestene og rehabiliteringsenheten i perioden 01.01 - 17.06.24. Manglende effektivitet i tjenesten som medførte reduserte inntekter som følge av deltakelse i analysearbeidet.
- Nedleggelse av Svolvær Omsorgssenter fra 01.05.25, hvor pasienter ble overført til Marithaugen sykehjem og personalet ble fordelt mellom Svolvære og Kabelvåg Omsorgsbolig samt hjemmetjenesten. Det ble redusert totalt 16 sykehjemsplasser. Det var 18 årsverk ved Svolvær Omsorgssenter før nedleggelsen. 10 av årsverkene ble fordelt som beskrevet over. 8 årsverk ble vedtatt inndratt.
Det ble gjennomført ukentlige møter med ansatte på Svolvær Omsorgssenter for å informere om prosessen fra januar sammen med Hovedtillitsvalgte, Hovedvernombud, personalavdelingen, avdelingsleder og enhetsleder. Disse møtene opphørte til påske, da ansatte hadde fått tilstrekkelig informasjon.
I perioden mai – oktober var det to ekstra pasienter på Marithaugen.
- Opprettelse av 6 nye årsverk ved Marithaugen sykehjem. Iversatt fra mai 2024.

Gjennomførte tilsyn i 2024:

- Statsforvalteren gjennomførte landsomfattende tilsyn i barne- og avlastningsboligen september 2023. Rapport etter tilsynet kom i mars 2024, og ble lukket november 2024.
- Hjemmetjenesten tilsyn fra Arbeidstilsynet. Frist for å lukke avvik er satt til 15.03.2025.

Virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller innbyggerne.

- Kongsstien bofellesskap for personer med utviklingshemming åpnet mars.
- Grønnhaugen bofellesskap endret driften fra heldøgns tilbud til avlastningstjenester fra mars i påvente av muligheten for ombygging.
- Det har vært jobbet med innføring av langvakter og helårsturnus i programområdet gjennom hele året.

- Inngått avtale med Lias Kompetanse AS om opprettelse av 5 nye VTA (Varig Tilrettelagt Arbeid) fra september.
- Økning i antall brukere i hjemmetjenesten på 40%, som i all hovedsak gjelder brukere over 67 år.
- Svolvær Omsorgsbolig har tatt en leilighet i bruk for rullerende avlastning fra september. Personer med demens har vært målgruppen for denne avlastningen.
- Økt antall avviksmeldinger relatert til vold og trusler fra pasienter mot ansatte er registrert. Fokus på opplæring til ansatte i temaene gjennomføres.
- Antall avviksmeldinger som følge av arbeidsmiljø er også registrert og det jobbes tett med Arbeidslivssenteret, Personal og Bedriftshelsetjenesten for å lukke disse avvikene.
- Fra oktober inngikk kommunen samarbeid med Moskenes om felles kommuneoverlege.

Investeringer

Det er ikke gjort noen investeringer i programområdet i 2024 ut over at det er kjøpt ut en bil til hjelpemiddel teknikkerne som vi hadde leaset tidligere.

Kommentar økonomisk status

Budsjett for NAV ble fra Vågan kommune satt til kr 15 425 000,- for 2024. Merforbruket var på kr 20.707.446,-

I 2024 ble det utbetalt i sosialhjelp totalt 30.983.492 kr av dette var kr 8.210.036 direkte sosialhjelp, 18.880.860 sosialhjelp til flyktninger fra Ukraina, 2.470.132 kr til andre flyktninger og kr 1.422.464 til flyktninger som har bodd i kommunen over 5 år.

Lengre saksbehandlingstid for sykepenger og AAP fører til økt behov for sosialhjelp.

Det er kortere intro program for Ukrainske flyktninger og disse søker da sosialhjelp i påvente av arbeidsinntekt.

Det er en økning i søknader om tannbehandling. Det jobbes for å inngå avtale med Nordland fylkeskommune om tannhelsefaglig uttalelse i omfattende saker.

Vågan har bruker som det er vanskelig å finne bolig til. Det fører til dyre midlertidige botilbud.

Drift av legevakt spesielt i høysesongen er krevende. Det er mange pasienter som oppsøker legevakt, og det er til tider vanskelig for en person å ivareta både legevaktstelefon samt, publikumshenvendelser på kontoret. I tillegg til at sykefraværet til tider også her har vært høyt har medført at det har vært behov for ekstra innleie.

Prisstigningen fortsatte også i 2024 og var høyere enn budsjettet på mye av medisinsk forbruksmateriell og medikamenter.

Vågan lokalmedisinske senter (VLMS), Hjemmebaserte tjenester og Institusjonsomsorgen er de enheter som står for det største merforbruket. Merforbruket er også i 2024 knyttet til å eie inn fra vikarbyrå og overtid. Innleie av vikarbyrå skyldes at det er vanskelig å rekruttere personell i forbindelse med utlysning av stillinger eller ved langtidsfravær. Fra oktober opphørte bruken av vikarbyrå i programområdet, og varte fram til 20. Desember. Da måtte vi igjen ty til vikarbyrå da det var vanskelig å rekruttere personell til Byparken. I tillegg har det blitt kjøpt tjenester hos private til brukere som har omfattende hjelpebehov som vi ikke har klart å bemanne opp rundt.

Det to siste månedene hadde vi også flere pasienter liggende på sykehuset som vi måtte betale for som følge av at disse var utskrivningsklare.

Tiltak til personer med alvorlig psykiske helseutfordringer øker. Kommunen har i dag flere hvor vi må tilby heldøgnsbemanning og hvor tilstedeværelsen må være to ansatte pr vakt pr bruker. For å få dette til har vi vært nødt til å kjøpe tjenester hos private. Vi jobber for å få etablert tiltak i egen regi i løpet av 2025.

Økt forbruk av omsorgslønn som har medført et merforbruk. Stønaden er blitt mer opplyst de siste årene, og økning i søknader og tildeling kan sees i takt med det.

Økning i omfang på BPA vedtak og økning av innslagspunkt for refusjon gav et merforbruk på denne tjenesten i 2024.

Viktige resultater i 2024

Kongsstien habiliteringsbolig ble ferdigstilt og tatt i bruk fra midten av januar 2024. Reduserte bruken av vikarbyrå kraftig i 2024.

Dette jobber vi videre med

Arbeidet med heltidskultur og innføring av dette i de ulike enheter som følge av vedtak i kommunestyre sak 055/22. Herunder også gjennomføring av brukerundersøkelser.

Hjemmetjenesten startet med kartlegging i forbindelse med helårsturnus i juni 2024. Rammeavtalen for årsturnus ble gjennomført i samarbeide med HTV og HVO og HMS gruppen for hjemmetjenesten.

Helårsturnus ble ikke ferdigstilt da HTV fra begge forbund signaliserte at de ikke kunne godkjenne en årsturnus uten at sommerferieavviklingen var dekket av personell på forhånd i fast ansettelse. Slik kostnad vil medføre en tilleggsbevilling på ca 1,1 mill kr.

Videreutvikling av velferdsteknologiske tiltak både for barn og unge med funksjonsnedsettelse, kronisk syke, hjemmebaserte tjenester og institusjonsomsorgen. Lisenskostnadene ved innføring av velferdsteknologi vil øke, men tjenestene kan få avlastning til å kunne utføre nye eller andre oppgaver som følge av innføring av velferdsteknologi.

Ombygginger av heldøgnsbemannede omsorgsboliger for å kunne bli mer tidsriktige i forhold til brukerbehovene.

Etablering av botilbud for brukere med sammensatte behov.

Etablering av tjenestetilbud til unge voksne med store og sammensatte behov når disse er ferdig på videregående skole fra våren 2025.

Stadig økende behov for avlastningstjenester til barn med sammensatte utfordringer.

Kommunen har i dag ingen operativ barnehabilitering. Må utvikle og remme samarbeid på tvers av enheter og forvaltningsnivå for å imøtekomme behov hos unge mennesker med habiliteringsutfordringer.

Sykefravær

Nærværet i programområdet er økende, noe som er gledelig. Det jobbes kontinuerlig for å gjøre ansatte i stand til å møte de utfordringer som er på arbeidsplassen blant annet gjennom prosjekt "En bra dag på jobb". Avdelingslederne har tett dialog med ansatte som er fraværende.

KOSTRA Nøkkeltall

Kostra-analyse - Pleie og omsorg

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv Kostragruppe (2020- 2023)	02
Prioritet						
Andel beboere i bolig m/ fast tilknyttet bemanning hele døgnet som er 80 år og over (prosent)	49,1 %	52,5 %	0,0 %	0,0 %		45,6 %
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	14,9 %					
Dekningsgrad						
67-79 år Heimeteneste Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	74,2	75,6	61,9	73,6		73,1
67-79 år Institusjonstjenester Omsorgstjenester - brukere per 1000 innbyggere (antall)	21,9	19,2	13,7			15,0
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	30,2 %	33,8 %	29,8 %	21,9 %		25,7 %
Andel beboere i institusjoner 80 år og over (B)	60,2 %	53,5 %	68,7 %	67,9 %		63,8 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	98,5 %	98,3 %	93,2 %	89,7 %		91,7 %
Andel hjemmeboende med høy timeinnsats	8,7 %	9,0 %	3,3 %	8,2 %		6,9 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	17,1 %	22,6 %	12,6 %	10,6 %		16,9 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	17,3 %	24,7 %	12,7 %	7,5 %		15,9 %
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	5,7 %	6,2 %	0,0 %	0,0 %		5,0 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens (B)	36,5 %	40,0 %	46,3 %	25,0 %		30,0 %

Jobber med å kvalitetssikre tallene, da det ikke synes at kommunen har redusert antall institusjonsplasser med 16 i 2024. Samtidig som hjemmetjenesten har fått langt flere brukere i samme tidsrom.

Kostra-analyse - Kommunehelse

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Prioritet						
Annet forebyggende helsearbeid brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	1,0 %	0,8 %	0,5 %	0,0 %		0,4 %
Diagnose, behandling, re- /habilitering brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	5,7 %	5,6 %	7,2 %	4,5 %		5,0 %
Dekningsgrad						
Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (kommunehelse+omsorg) (årsverk)	2,0	1,0	3,1			2,9
Pasienter på fastlegeliste per kapasitet i prosent (B)	100,4	100,6	99,4	91,3		98,5
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	8,1	8,0	8,5	12,7		8,6

Kostra-analyse - Folkehelse

	Vågan 2023	Vågan 2024	Fauske - Fuosko	Øksnes	Målselv (2020- 2023)	Kostragruppe 02
Befolkning						
Befolkning - Andel barn, 0-17 år	19,0 %					
Befolkning - Andel i yrkesaktiv alder (16-66 år)	64,5 %					
Befolkning - Andel over 80år	4,79					
Befolkning - Personer som bor alene, 45 år +	29,1					
Befolkning - Valgdeltakelse fire siste valgår	55,8 %					
Oppvekst og levekår						
Oppvekst og levekår - Blir mobbet, Ungdata						
Oppvekst og levekår - Trives på skolen, 10. klasse	72,0					
Miljø						
Miljø - Hygienisk og stabil drikkevannsforsyning - samlet, tilfredsstillende analyseresultater, prosent						
Miljø, skader og ulykker - Luftkvalitet, fint svevestøv						
Miljø, skader og ulykker - Trygt i nærmiljøet. Ungdata						

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	3,47 %	8,42 %	11,89 %
Årlig sykefravær 2021	4,34 %	8,19 %	12,52 %
Årlig sykefravær 2022	4,46 %	7,91 %	12,37 %
Årlig sykefravær 2023	4,11 %	6,25 %	10,36 %
Årlig sykefravær 2024	3,57 %	7,00 %	10,57 %